ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

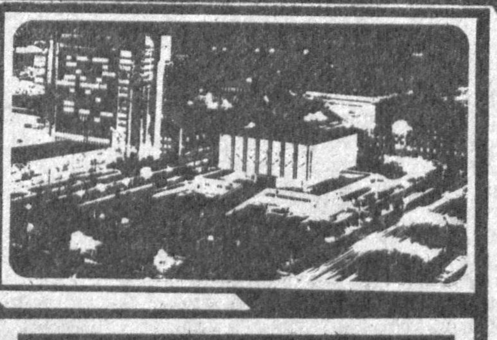

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 15 (7. 957) ◆ 1992 йил ◆ 23 январь, пайшанба ◆ Нархи 50 тийин

ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ РАЁСАТИДА

Қайғу ва ўкинч, икки миллионлик Тошкентнинг тақдири учун чуқур ташвиш... Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши раёсатининг мажлисида кун тартибига қўйилган асосий ва бош масала — студентлар ўртасидаги вазиятни барқарорлаштириш чоралари муҳокама этилаётган пайтда бу ҳис-туйғулар мажлис қатнашчиларининг ҳаммасини чулғаб олган эди. Тошкент шаҳар Ҳокимининг ўринбосари, ижтимоий сиёсат мажмуаси раҳбари К. Р. Расулов студентлар ижтимоий-маиший шароитларини яхшилашга қаратилган чоралари тўғрисида ахборот берди.

Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбеков, халқ депутатлари шаҳар Кенгаши раёсатининг аъзолари А. М. Хўжаев, Қ. Фозилхўжаев Р. М. Ғуломов, Ш. Темуров, шаҳар прокурори А. М. Солиҳов ва бошқалар эҳтирослар соғлом ақлдан устун келиши натижасида яқинда рўй берган фожиали ҳодисалар ҳақида алам ва изтироб билан гапирдилар. Ана шу фожиали воқеалардан тўғри хулосалар чиқариш, амалий иш билан барча мавжуд камчиликларни бартараф этиш, студентларнинг ўқиши, дам олиши ва яшаши учун зарур шароитларни яратиш бугунги кунда энг долзарб вазифалардир. Ҳозир Тошкентдаги энг зарур юмушлардан бири ҳисобланган бу ишдан ҳеч ким четда тура олмайди. Ғоят қисқа муддат ичида ётоқхоналар, савдо ва овқатланиш корхоналарини тартибга келтириш, бу тармоқлар ишини яхшилаш керак. Бугунги кунда маҳаллий ҳокимият, вазирликлар ва идоралар, корхона, ташкилот ва муассасалар куч-ғайратларини белгиланган иш ҳажмини сўзсиз ва сифатли бажаришга жамлаш зарур. Талабалар шаҳарчасига тажриба тариқасида ўз-ўзини бошқарадиган ҳудуд мақомини бериш таклифи жиддий эътиборга моликдир.

Мажлисда шаҳарда вазиятни барқарорлаштириш, вазминлик, фуқаролар ва миллатлараро тотувликни таъминлаш учун имкони бўлган ҳамма чораларни кўриш зарурлиги қайта ва қайта уқтирилди. Бу вазифани бажаришда барча соғлом кучларни, партия ва ҳаракатларни бирлаштириш катта роль ўйнаши керак. Шу муносабат билан Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбековнинг унинг ҳузурида барча партия, ҳаракатлар, жамоат ташкилотлари вакилларидан жамоатчилик-маслаҳат кенгашини тузиш тўғрисидаги таклифи қўллаб-қувватланди. Бугунги кунда меҳнат жамоаларида, ўқув юртларида, турар жойларда аҳолининг, айниқса унинг ночор қатламларини ижтимоий ҳимоя қилиш учун Президент, ҳукумат, шаҳар раҳбарияти томонидан кўрилаётган чоралар хусусида кенг тушунтириш ишларини олиб бориш жуда муҳимдир. Интизом, уюшқоқликни, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш ҳам фавқулодда зарурдир.

Шаҳар Кенгашининг раёсати студентлар ижтимоий-маиший шароитини яхшилашга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқишни қисқа муддатда тугаллашни ва уни Республика комиссиясида кўриб чиқиш учун тақдим этишни топширди.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ СИЁСИЙ ИЖРОИЯ ҚЎМИТАСИНИНГ НАВБАТДАН ТАШҚАРИ МАЖЛИСИ

21 январь куни Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши Сиёсий ижроия қўмитасининг МК биринчи котиби М. Расулов раислигида навбатдан ташқари мажлиси бўлиб ўтди. Унда 1992 йил 16—17 январь кунлари Тошкент шаҳридаги Талабалар шаҳарчасида содир бўлган воқеалар тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Бу ҳақда Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши котиби ва Тошкент шаҳар кенгаши биринчи котиби Х. М. Абдураимовнинг ахбороти тингланди ва муҳокама қилинди.

Кўриб чиқилган масала юзасидан қабул қилинган қарорда, жумладан қуйидагилар таъкидланди:

Сиёсий ижроия қўмитаси ўз қарорида барча партия ва ҳаракатларни республика учун бағоят қийин бўлган ҳозирги маҳалда асосий мақсад — халқимизнинг турмушини яхшилаш, жамият барқарорлиги ва бирлигини таъминлаш, Ўзбекистоннинг мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлида ўз куч-ғайратини аямай, шижоат билан меҳнат қилаётган Президентимиз И. А. Каримов атрофида бирлашишга даъват этди.

Ўзбекистон ХДП Халқ демократик партияси вилоят кенгашларининг олий ўқув юртлари ва техникумлари ётоқхоналарида талабаларнинг ижтимоий ва маиший шароитларини яхшилаш учун партия бюджети ҳисобидан шу мақсадларга мўлжалланган маблағлар ажратиш ташаббуси маъқулланди. Тошкент шаҳридаги Талабалар шаҳарчасининг ижтимоий ва маиший хизмат бинолари таъмири учун партия бюджетидан маблағ ажратишга қарор қилинди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг котиби А. Носиров, Сиёсий ижроия қўмита аъзоси Б. Алламуродов ўртоқларга 1992 йилнинг 16—17 январь кунлари Тошкент Талабалар шаҳарчасида содир бўлган оммавий тартибсизликлар сабабларини ўрганиш бўйича Республика комиссиясида масалаларнинг адолатли ҳал бўлиши учун барча зарур чоралар билан ҳисса қўшиш топширилди.

«Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмасида ўз касбига меҳр қўйган ишчилар кўплаб топилади. Шулардан бири пайвандчилар бригадаси бошлиғи Геннадий Рузаковдир. У кўплаб ёшларнинг мураббийси ҳамдир.

СУРАТДА: Г. Рузаков.

Рустам Шарипов сурати.

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

● Туркия республикасининг Бош вазири Сулеймон Демирель Ислом Каримовни Ўзбекистон Республикасининг Президенти этиб сайланганлиги билан самимий муборакбод этди.

● Италия Республикаси мустақил Ўзбекистон билан дипломатик муносабатлар ўрнатишга тайёрлигини билдирди.

● Афғонистон Республикасининг Тошкентдаги Бош консулхонаси Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигига афғон ҳукуматининг расмий баёнотини топширди. Унда Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги тан олинганлиги баён қилинган.

● Ливия Ўзбекистон Республикаси мустақиллигини тан олди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Россия иқтисодиёт вазирининг ўринбосари Андрей Шаповальянц парламентда сўзлаган нутқида Россиянинг қатор минтақаларида эркин нарх-наволар жорий этилгач, гўшт нархи 16-21 баробар, ёғ нархи — 10-24 баробар ортганлигини айтди. Ҳозирги тахминларга кўра 1992 йилда Россияда ишсизлар сони 6 миллион кишига етиши мумкин. Бозор муносабатлари ишга тушмаса эса, вазир ўринбосарининг фикрича, саноат ишлаб чиқариши 30 фоизгача камаяди. Бу ҳолда иш билан банд 86,3 миллион россияликларнинг 15-20 миллиони ишсиз бўлиб қолади.

● Ғарбий Грузияда ҳокимиятдан четлаштирилган Президент Звиад Гамсахурдиа билан унинг мухолифи Жаба Иоселиани бошчилигидаги ҳарбий бўлинмалар ўртасида қонли тўқнашувлар рўй бераяпти. Грузияда ҳокимиятни қўлга олган ҳарбий кенгаш маълумотларига кўра, ҳозир Зугдиди шаҳрида Гамсахурдианинг 800 нафарга яқин қуролланган тарафдорлари бор.

● Россия Президенти ТАСС ва собиқ АПН таркибларини бирлаштириш тўғрисидаги фармонга имзо чекди. Янги ахборот таркиби эндиликда РИТА — Россия ахборот телеграф агентлиги, деб юритиладиган бўлди. У Россия Президенти, ҳукумати ва парламентига бўйсунади.

● Москва банклараро валюта биржасида 21 январда ўтказилган навбатдаги савдода АҚШнинг бир долларига 230,1 сўм берилди. Бу савдода ана шу нисбат бўйича АҚШнинг 4 миллион 900 минг доллари сотилди.

● Москвада шахсий квартираларни унинг эгаларига бепул беришга киришилди.

ХОРИЖДА

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг янги аъзолар қабул қилиш бўйича комитети Қозоғистонни Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо қилиб олишга тавсия бериш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилди.

● Япония илмий-техника бошқармаси собиқ Совет Иттифоқининг энг истеъдодли олимларини бу мамлакатда ишлашга жалб этмоқда. Ҳозирнинг ўзида бу маҳкама таклифига мувофиқ Японияда етти нафар совет олими ишлаяпти. Яқин вақтда яна беш нафар олимнинг бу ерга келиши мўлжалланяпти.

● Буюк Британия Болтиқ бўйи республикаларининг 1940 йилдан буён Англия банкларида сақланган олтини учун товон сифатида 90 миллион фунт стерлинг тўлашга қарор қилди.

● Америка Қўшма Штатларининг пойтахтида тўпланган қарийб 60 мамлакатнинг вакиллари Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига ёрдам бериш масалаларини мувофиқлаштириш ҳақида фикр алмашмоқдалар. Биргина АҚШ Ҳамдўстлик давлатларига беш миллиард доллар миқдорида ёрдам кўрсатиш дастурини тайёрлаган. АҚШ Президенти Жорж Бушнинг фикрича, бу маблағ биринчи навбатда шошилинч озиқ-овқат ёрдами кўрсатилиши учун ишлатилиши керак.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги 16 январда Тошкент талабалар шаҳарчасида содир бўлган воқеаларга оид собиқ СССР ҳамда чет эллар оммавий ахборот воситаларида жой олган айрим хабарлар муносабати билан Ўзбекистон ҳукумати топшириғига биноан қуйидаги баёнотни эълон қилиш учун масъулдир.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги жавобгарликни тўла ҳис этган ҳолда баён қиладики, мазкур хабарлар ғаразгўйлик билан тўқиб чиқарилган. Уларда жабрланганларнинг сони бузиб, бўрттириб кўрсатилган, воқеаларни келтириб чиқарган сабаблар нотўғри ёритилган, тартибни сақлаш органларининг хатти-ҳаракатлари бузиб талқин этилган, аммо аҳволни нормаллаштириш учун қилинаётган амалий тадбирлар тўғрисида лом-мим дейилмаган.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги юқорида зикр этилган хабарлар айрим доираларнинг республика ижтимоий ҳаётида содир бўлаётган демократия жараёнига нисбатан шак-шубҳа уйғотиш, республика раҳбариятининг бозор иқтисодиётига ўтиш даврида халқ манфаатларини ҳимоя қилиш ва эҳтиёжларини қондириш учун олиб бораётган ишларга бўлган ишончга рахна солиш деб ҳисоблайди.

Бу хабарлар заминида муайян мақсадлар яшириниб ётибди, у ҳам бўлса — мустақиллик йўлида ўзининг дастлабки қадамларини қўяётган Ўзбекистон Республикасининг халқаро ҳамжамият ташкилотлари ва чет эл мамлакатлари олдида унинг обрўйига путур етказиш, ички осойишта аҳволни издан чиқариш ва бозор иқтисодиётига ўтиш давридаги объектив қийинчиликлардан фойдаланишдир.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги «Известия» рўзномаси, Россия телерадиокомпанияси, «Маяк» радиостанцияси ва бошқа баъзи оммавий ахборот воситаларининг масъулиятсизлик билан хабарномалар тарқатганликларини, баъзи бир хорижий матбуот воситалари эса улар таъсирига тушиб қолганлигини таассуф билан қайд этади.

Содир бўлган воқеалар тўғрисидаги нотўғри хабарлар ёшларнинг, кенг халқ оммасининг, Ўзбекистон Республикаси барча ватанпарварларининг қонуний ғазабини уйғотади.

Ушбу баёнот Ўзбекистон Республикасининг Москвадаги доимий ваколатхонасига, Россия Федерацияси Ташқи ишлар вазирлигига, Россия телерадиокомпаниясига, «Маяк» радиостанциясига, «Известия» рўзномаси редакциясига ҳамда Россия Ташқи ишлар вазирлиги ҳузурида аккредитация қилинган хорижий мухбирларга юборилди.

ОҚ ЙЎЛ, ЖАМШИД!

ХАБАРИНГИЗ бўлса, рўзномамизнинг шу йил 10 январь сонида Улуғбек номли истеъдодли ёшларни қўллаш Республика жамғармаси фаолияти ҳақида мақола эълон қилган эдик. Ана шу жамғарма ташаббуси билан Ўзбекистон Фанлар академияси қошидаги Полимерлар физикаси ва химияси илмий-тадқиқот илмгоҳининг ёш олими Жамшид Авлянов куни кеча Америка Қўшма Штатларининг Пенсильвания дорилфунунига илмий фаолият олиб бориш учун Москва орқали учиб кетди. Сафар олдидан биз унга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик.

— Ҳозир сизни қандай ҳиссиётлар чулғаб олган?

— Гарчи бу ерда илмий фаолиятим, иқтидорим ижобий баҳоланган бўлса-да, бироз чўчияпман. Чунки океан ортидаги олимлар ҳар ҳолда бизга нисбатан ўткирроқ. Бундан ташқари менга билдирилган юксак ишончни оқлай оламанми, деган савол ҳам ҳаяжонлантирмоқда.

— Сизни ўз қўл остида ишлашга чорлаётган Пенсильвания дорилфунуни профессори Алан Мак Диармид билан танишувингиз хусусида сўзлаб берсангиз. Чунки чет мамлакатларга ўқиш ё ишлаш учун юборилаётган ёшлар ҳақида турли гап-сўзларни эшитиш мумкин, гўё...

— Нима демоқчи эканингизни тушундим. Менинг отам оддий ўқитувчи, онам эса нафақачи. Менга суянчиқ бўладиган юқори курсида ўтирган ҳеч қандай таниш-билишларим йўқ. Ҳаммасига ўз илмим, тинмай изланишларим билан эришдим. Профессор Мак Диармид билан танишувим эса ғалати бўлди. Илмгоҳимиз кутубхонасида унинг қандайдир китобини ўқиб, қизиқиб қолдим ва менга ўзининг янги илмий рисолаларидан юбориб туришни илтимос қилиб мактуб йўлладим. Орадан бир қанча вақт ўтгач, Германиянинг Тюбинген шаҳрида бўлиб ўтган Халқлар конференциясида профессорнинг ўзини учратиб қолдим. Ўшанда менга жавоб хати йўллай олмагани учун 15 минут кечирим сўраб турганини кўриб, унинг нақадар олижаноб инсон эканлигини билдим. Шунда у ўз қўл остида ишлашни менга таклиф этди. Рози бўлдим. Тошкентга қайтганимдан сўнг ундан таклифнома мазмунидаги мактуб олдим. Хат бир йилча столимда ётди. Сўнгра илмгоҳимиз раҳбарияти ташаббуси билан ушбу таклиф Фанлар академияси томонидан тасдиқланди.

— Жамшид, сиз Филадельфияга бир йил муддатга кетяпсиз. Бу озгина вақт эмас. Моддий таъминот ҳам осон бўлмаслиги аниқ.

— Албатта. Америкада маиший хизмат кўрсатиш биздагига нисбатан қимматроқ. Шуни ҳисобга олган ҳолда Улуғбек жамғармаси бор имкониятдан фойдаланиб, мен учун 3 минг доллар пул ажратди. Қолган 9 минг долларни Пенсильвания дорилфунуни тўлайдиган бўлди.

— Сизнинг илмий фаолиятингиз нималардан иборат ва у республикамизга қандай наф келтиради?

— Илмий фаолиятим бир қанча мавзуларга бўлинади. Шулардан бири электр токи ўтказувчи янги полимерларнинг хоссаларини синтез ёрдамида ўрганиш, ана шундай сунъий материаллардан янги электроника ускуналарини яратиш, батарея, транзистор ва ҳоказолар.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ суҳбатлашди.

«УЙҒОНИШ» ИШ БОШЛАДИ

Бектемир районида ҳозирги кунда 40 га яқин миллат ва элатлар яшаяпти. Ўзбекистон Халқ демократик партияси район Кенгашининг ташаббуси билан «Биродарлик» деб номланган жамият фаолият кўрсатиб келмоқда. Унда кўплаб миллат вакилларининг ўз секциялари мавжуд. Масалан, корейс миллатига мансуб кишиларнинг бирлашган секцияси «Уйғониш» деб аталади.

290-мактабда унинг дастлабки мажлиси бўлиб ўтди. Тадбирдан кўзда тутилган асосий мақсад райондаги корейс миллатининг анъаналарини сақлаб қолиш ва такомиллаштиришдир.

Навбатдаги учрашув ўзбек болалари ва уларнинг ота-оналари билан бўлади. Унда «Эрк» демократик партияси вакиллари, таниқли адабиётшунослар ва дин вакиллари иштирок этадилар.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

Куни кеча якунланган шатранж бўйича Ўзбекистон чемпионатининг ярим финал мусобақаларида жами 80 нафар спортчи беллашди. Қизиқарли ўтган баҳслардан сўнг 1,2 ва 3-ўринларни 7,5 тадан очко жамғарган пойтахтлик спорт усталигига номзодлар Александр Брайловский, Виль Сафин ва Александр Левченколар эгаллашди. Кейинги ўринлар эса еттитадан очкога эга бўлган Борис Владштейн ва Шуҳрат Қосимовларга (иккаласи Тошкент) насиб этди. Юқоридаги спортчилар бугун бошланадиган Ўзбекистон чемпионатининг биринчи лигаси мусобақаларида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритдилар. Умуман, чемпионатда ҳаммаси бўлиб қирққа яқин шатранж устаси беллашади.

УРТА ОСИЁ ВА ҚОЗОҒИСТОН МУСУЛМОНЛАРИ ДИНИЙ БОШҚАРМАСИ ОЛИЙ ҲАЙЪАТИНИНГ ДИЁРИМИЗ АҲОЛИСИГА МУРОЖААТИ

Ҳурматли азиз биродарлар!

Сиз азизларга диёримиз тарихида энг нозик бир пайтда катта умид билан ҳаммамиз бирдам ва аҳил-иноқ, ҳамжиҳат бўлайлик деб мурожаат қилмоқдамиз.

Она-Ватанимиз Ўзбекистон тарихида қимматли фурсат пайдо бўлди. У ҳам бўлса мустақилликдир. Ушбу улуғ неъматдан халқимиз, жумладан диндорлар улкан ижобий ўзгаришлар кутмоқдалар.

Шу билан бирга таъкидлаш лозимки, мустақиллигимизни кўра олмаётганлар ҳам орамизда бор. Улар турли йўллар билан бизни яна қуллик занжирига маҳкум қилишмоқчи. Шу сабабли ҳаммамиз ҳушёр турмоғимиз, мустақиллик йўлида қўлимиздан келганича ўз ҳиссамизни қўшмоғимиз даркор. Аллоҳ Таоло томонидан берилган мустақиллик неъматига ношукурлик қилаётганларнинг йўлини тўсмоғимиз лозим.

Аллоҳ Таоло Қуръони Каримда сиз билан бизга хитоб қилиб: «Аллоҳнинг ипи атрофида жипслашинг ва бўлиниб кетманг!» деган. Бизларнинг бир тан, бир жон бўлмоғимиз Аллоҳнинг амридир. Бу амрга бўйсуниш барчамизнинг бурчимиздир.

Тошкентдаги Талабалар шаҳарчасида бўлиб ўтган нохуш воқеалар ҳеч бир жойда такрорланмаслиги учун ҳаракат қилайлик, ҳамма муаммоларни тинч, келишув йўли билан ҳал қилишга уринайлик.

Қуръони Каримда Аллоҳ Таоло «Агар шукур қилсангиз неъматимни зиёда қилиб бераман», дейди. Ҳаммамиз барча неъматлар ва хусусан мустақиллик неъматига шукур қилайлик, Иншоолло, неъматлар янада зиёда бўлажак.

«Албатта, Аллоҳ сабрлилар билан биргадир» (Қуръондан). Аллоҳ Таоло ҳаммамизни тўғри йўлга бошласин. Омин.

УРТА ОСИЁ ВА ҚОЗОҒИСТОН МУСУЛМОНЛАРИ ДИНИЙ БОШҚАРМАСИ ОЛИЙ ҲАЙЪАТИ.

ИЛК МАДАНИЙ МАРКАЗ

КЕЧА Ўзбекистон маданият жамғармаси қошида Ўрта Осиё республикалараро умумтурк маданият маркази очилди.

— Ҳар бир миллат ўз маданиятини кўтаришга ҳақли, — деди анжуман ташаббускори, Ўзбекистон маданият жамғармаси раиси Мамадали Маҳмудов — Биз бунга узоқ йиллар тайёргарлик кўрдик. Йиғилиб, маслаҳатлашиб туриш учун алоҳида бинога эга бўлдик. Бу маданият марказини тузишдан мақсад, дунёнинг турли ерларига тарқалиб кетган, йигирма етти қавми бўлган, турк миллатини бир маслак атрофига бирлаштиришдан иборатдир.

Анжуманда чет эл ва қардош республикалардан келган меҳмонлар Ражаб Ширин, Мирхон Ноэлириддин, Ахмед Гюктурк Инан, Латиф Ҳамдиев, Олим Шермуҳаммад ўғли, Рустам Яҳё, Умар Иброҳим ўғли Салмановлар сўзга чиқиб бу маданият марказининг тузилганлигидан мамнун эканликларини билдирдилар. Маданият маркази қатнашчилари Умар Иброҳим ўғли Салмановни умумтурк маданият маркази раиси этиб тайинлашди.

Шунингдек, умумтурк маданий марказида кўрилган масалалар юзасидан мурожаатнома қабул қилиниб, Ўрта Осиё Республикалари Президентларига мактуб йўллашга қарор қилдилар.

Илҳом ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент ғалаёнларининг Москвадаги акс-садоси

«Правда»нинг ёшлар мухбири пункти хабар қилади

Москвадаги олий ўқув юртларининг талабалари кеча Ўзбекистоннинг Россия пойтахтидаги доимий вакиллиги биноси ёнига пойлоқчилар қўйишди. Талабалар касаба уюшмалари раҳбарларининг режасига кўра, улар шу тадбирни ташкил этиш орқали тошкентлик биродарлари билан бирдамлик изҳор этмоқчи бўлдилар.

Бироқ шу вақт ичида талабалар бу пойлоқчиларни бутунлай бошқа жойга қўйсалар бўлмасмиди, деган фикр ҳеч хаёлимдан кетмади. Назаримда, кўпгина таҳлилчилар бу фикрни тасдиқлаш учун Россиядаги талабаларнинг аҳволи ўзбек талабаларининг аҳволидан анча ёмонлигини мисол қилиб кўрсатишлари мумкин. Аввало бу Ислом Каримов фаолиятининг ижтимоий соҳага йўналтирилгани билан изоҳланади. Россия Федерациясининг Президенти Б. Н. Ельциндан фарқли ўлароқ, Ўзбекистон Президенти таълимнинг шу соҳасидаги ўз ниятларини кўкларга кўтариб мақташ билан эмас, ўзининг президентлик фаолиятида шу соҳага устунлик бериш билан шуғулланмоқда.

Мендаги маълумотларга қараганда, Ислом Каримовнинг қароргоҳига талабалардан дағдағали хатлар ҳам тушган эмас. Унинг шу жиҳати ҳам Б. Н. Ельциннинг Кремлдаги қароргоҳидан фарқ қилади. «Правда» ноябрь ойида ўз ўқувчиларини мана шундай хатларнинг бири билан таништирган эди. Унда Ельцинча бозордан талабаларни ижтимоий ҳимоялаш зарурлиги ҳақида гап борган эди. 16 январь куни талабалар касаба уюшмаларининг раҳбарларидан Россия Федерациясининг президенти номига янги мактуб юборилгани маълум бўлди. Йигит ва қизлар бу мактубда 48 соат мобайнида тегишли қарор қабул этилишини талаб қилганлар. Акс ҳолда улар ҳукуматнинг истеъфога чиқиши ҳақидаги талаб билан норозилик ҳаракати ўтказамиз, деб огоҳлантирганлар.

Бу — ўринли талаб. Масалан, Москва физика-техника институтининг ректори берган маълумотга кўра, мазкур илмгоҳда етти студент очликдан кўнгли озиб йиқилгани қайд этилди. Россия талабалари касаба уюшмаларининг раҳбари Олег Денисовнинг ҳисоб-китобларига қараганда эса Бауман дорилфунуни талабасининг ҳозирги 150 сўмлик оширилган стипендияси бир ҳафта давомидагина нормал овқатланишни зўрға таъминлайди. Айтилган мана шу мисолларнинг ўзидан россиялик талабаларнинг сабр косаси тўлиб-тошгани ҳақида хулоса чиқарса бўлади. Борис Николаевичнинг биринчи сон фармонини эса улар ҳозир аччиқ масхаралаш деб билмоқдалар. Талабаларнинг касаба уюшмаларида ҳисоблашларича, Г. Бурбулис ҳам бир неча кун аввал уларни масхаралаган эди. Охир-оқибатда у ҳукуматнинг ижтимоий ҳимоялаш чора-тадбирлари ҳақидаги қарорини имзолади. Аммо қарорнинг матни ғаройиб тарзда ўзгариб қолди. Стипендиялардан ва талабалар ишлаб топган пулнинг ҳар қандай турларидан даромад солиғи ушлашни бекор қилиш ҳақидаги модда қарордан тушиб қолди. Бунинг ўрнига бошқа модданинг янгича талқини пайдо бўлди. Талабаларнинг зўр бериб қилган талаблари билан қабул этилган қарорда стипендиялар ва турли компенсацияларнинг умумий миқдори Россиядаги меҳнат ҳақининг энг оз миқдоридан ошиб кетиши тақиқлаб қўйилди.

Ўзбекистоннинг доимий ваколатхонасида эса йигит ва қизларни доимий вакилнинг ўзи қабул қилганлиги диққатга сазовордир. У тошкентлик талабаларнинг оширилган стипендияси 450 сўм эканини таъкидлади. Республикадаги нарх-наво эса Москвадагидан икки—уч ҳисса паст.

Вадим ГОРШЕНИН,
«Правда» рўзномасининг 22 январь сонидан.

Акмал Икромов районида 2-уйсозлик комбинатига қарашли 3-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари янги уй қурилишини олиб боришмоқда.

СУРАТДА: бригадир Владимир Прокоров (чапда) ҳамкасблари Фурқат Шарафутдинов ва Леонид Снежинйларга йўл-йўриқлар бермоқда.

Засим Соколов сурати.

«Ирригатор» даҳаси қурилишини бир кўздан кечирганмисиз? У ердаги турар жой биноларини кимлар қураяпти деб сира ҳайрон бўлманг. Тошкент қурилиш бош бошқармасининг 4-трестига қарашли 19-қурилиш бошқармасининг бунёдкорлари тинимсиз ишлашмоқда. Айни вақтда қурилиш материалларининг тақчиллигига қарамай улар бор имкониятлардан фойдаланишмоқда. Энг аввало ишга вақтида келиб-кетиш билан бирга, айни иш вақтининг ўзида ҳам унумли фойдаланишаётир. Келтирилган бетон қоришмаларини зудлик билан аралаштириб, жой-жойига тақсимлашмоқда. Кўп миллатли бу кичик жамоада ҳар бир иш ҳамжиҳатлик билан олиб борилади. Янги келган ёш қурувчиларга имкони борича барча турдаги ишлар ўргатилади.

СУРАТДА: (чапда) бригадир Ю. Содиқов ва (ўнгда) қурувчилардан М. Блохин, Х. Жумаев ва О. Ивановлар бетон қориштиришмоқда.

Андрей Пишненко сурати.

Ўзбекистон—Покистон: ҳамкорлик қирралари

РЕЖАЛАР РЎЁБГА ЧИҚМОҚДА

ЧЕТ МАМЛАКАТЛАР БИЛАН МАДАНИЙ АЛОҚА РЕСПУБЛИКА ЖАМИЯТИНИНГ РАИСИ САЙЁРА СУЛТОНОВАГА УЧ САВОЛ.

— Сайёра опа, Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгандан кейин чет мамлакатлар билан алоқаларимиз қай йўсинда олиб борилмоқда? Жамиятнинг фаолиятида сезиларли ўзгаришлар юз бердими?

— Албатта. Мустақиллик ишимизга бир талай янгиликлар, енгилликлар ҳам олиб келди. Аввалари, бошқа кўпчилик идораларда бўлгани каби, марказ тасарруфида эдик. Сизга қандай тушунтирсам экан, масалан: ҳозирги «Ўзбекистон — Ҳиндистон» дўстлик жамиятимиз «СССР—Ҳиндистон» дўстлик жамиятининг Ўзбекистон бўлими деб юритиларди. Бугунги кунга келиб барча соҳаларда Ҳиндистон билан бевосита алоқалар боғладик.

Биз билан маданий ҳамкорлик қилаётган давлатлар сони ўнтадан ошди. Яна ҳам тўғрироғи ўндан зиёд давлатлар билан дўстлик алоқалари ўрнатдик. «Ўзбекистон—Покистон», «Ўзбекистон — Малайзия», «Ўзбекистон — Эрон», «Ўзбекистон — Туркия», «Ўзбекистон — Хитой» дўстлик жамиятларимиз жўшқин фаолият кўрсатишяпти. Ўтган йил 18 октябрда эса Франция билан дўстлик ипларини боғладик. Ноябрь ойининг охирларида эса бирлашган Германия билан аҳднома туздик.

Октябрнинг охирги кунларида, яъни 29 октябрда Туркия мустақиллик кунини нишонладик. Хабарингиз бўлса, ойнаи жаҳонга дастурлар тайёрладик. Ўйлаймизки, улар томоша қилганларга манзур бўлган, албатта. Қилган ишларимиз жуда кўп. Барчасини айтиб адо қилиш жуда қийин.

— Покистон Ислом Республикаси билан Ўзбекистон Республикаси ўртасида келгусида қандай тадбирлар ўтказиш режалари белгиланган? Улар ҳақида ҳам батафсил ҳикоя қилиб берсангиз.

— 1991 йилнинг май ойида «Ўзбекистон—Покистон» дўстлик жамияти президенти Пўлат Ҳабибуллаев, жамият раёсати аъзоси, «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Раъно Отажонова, жамият вице-президенти Тошмирза Холмирзаев ва мен Покистонга бориб келдик. Сафаримиз йил бошида Тошкентга ташриф буюрган «Покистон — СССР» дўстлик жамияти Синд вилояти Президенти Абдул Раззоқ Хоннинг таклифига жавоб бўлди. Сафарда Карочи шаҳар мэри М. Фарруҳ Саттор билан суҳбатда бўлдик. Синд вилояти спикери Абдул Розиқ Хон билан учрашдик. Исломободда бўлдик. Учрашувларда Ўзбекистоннинг, Покистоннинг шаънига илиқ гаплар айтилди. «Ўзбекистон—Покистон» дўстлик жамиятининг тузилиши, икки давлат ўртасида шу хусусда шартнома имзоланиши кенг истиқбол эшикларини кенг очиб бериши мумкинлиги таъкидланди.

Дўстлик жамиятининг режаларида тажрибалар алмашиш, биргаликда қўшма корхоналар очиш, маданий алоқаларни ҳар томонлама ривожлантириш, талабалар алмашиш, савдо-сотиқ ишларини мустаҳкам йўлга қўйиш каби муҳим тадбирлар бор. Уларни рўёбга чиқариш учун астойдил бел боғлаганмиз. Илк қадамимиз ҳам қўйилди, ҳисоб: Раъно Отажонова ва Абдул Воҳид ўртасида Тошкентдаги «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмаси билан қўшма корхона очиш тўғрисида музокаралар олиб борилди. Сафар давомида ажойиб шоир раҳматли Файз Аҳмад Файзнинг рафиқаси билан ҳам учрашдик.

— Покистонда «Ўзбекистон мустақиллигини ҳимоя қилиш жамияти» тузилибди, деб эшитдик. Унинг раиси Ёқуб Табоний экан. Мабодо жамиятнинг режаларидан воқиф эмасмисиз?

— Шундай жамият тузилганидан хабарим бор Лекин режаларидан, маъзур тутасиз, бехабарман. Лекин Табонийларни биламан. Ота ва беш ўғил Табонийлар қудратли «Табани корпорейшн» фирмасининг хўжайинлари бўлишади. Уларнинг ихтиёрида ўнлаб корхоналар мавжуд. Жуда ҳам ишбилармон кишилар.

Сафардан қайтаётганимизда жуда қизиқ воқеа рўй берган. Тайёрагоҳга йўл олганимизда Исломободдаги Табонийлар уйига қўниб ўтишга тўғри келди. Бу уйда улар чет мамлакатлардан келган савдо вакиллари билан учрашишар, музокаралар олиб боришар эди. Буни қарангки, ушбу жойни улар бизнинг шарафимизга «Ўзбекистон уйи» деб номлашибди. Шу муносабат билан йўл-йўлакай кичкина митинг бўлиб ўтди. Сўзга чиққанлар бу тадбирнинг аҳамияти ҳақида сўзлашди.

Табонийлар Тошкентдан ҳам жой сотиб олишган. Улар биз билан бартер, яъни мол айирбошлаш услубида муомала қилиш ниятидалар. Шундай ишбилармон, тадбиркор кишилар билан ҳамкорлик катта фойда келтиради деб ўйлайман.

Суҳбатни Темур УБАЙДУЛЛАЕВ ёзиб олди.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

«ЧОЙ ҲАҚИДА»

«ЧОЙХЎРЛИКДА инглизлар жаҳон рекордчилари ҳисобланади; уларнинг ҳар бири йил давомида ўртача 4,55 килограммдан чой ишлатади. Аммо шунга қарамай, Буюк Британияда чой истеъмоли ортиб бормоқда. Бу мамлакат бутун Ғарбий Европа билан Шимолий Америка биргаликда қанча чой истеъмол қилса, худди шунча чой истеъмол қилади. Инглиз кишиси чойни бошқа халқларга қараганда уч баравар аччиқ қилиб дамлайди. Тўғри, у бундай чойга кўпинча сут қўшиб ичади...»

Шунга ўхшаш қизиқарли маълумотлар «Меҳнат» нашриёти томонидан чоп этилган «Чой ҳақида» деб номланган рисолада келтирилган. Диққатга сазовор жойи шундаки, биз ҳар куни севиб истеъмол қиладиган хушхўр ичимликнинг барча хусусиятлари атрофлича талқин қилиб берилгани китобхонлар эътиборини ўзига жалб этади.

Тавсия этилаётган мазкур китобда чой ўсимлигининг пайдо бўлиши ва унинг шифобахш неъмат сифатида кенг ёйилиши баён этилади. Муаллиф сизни чойнинг биологияси ва унинг хоссалари, инсон ҳаётидаги аҳамияти, ўстириш шарт-шароитлари ва қайта ишлаш усуллари билан таништиради. Шунингдек, бу ичимлик тўғрисида дунё илми ва амалиётининг вужудга келиши ҳамда уларнинг ҳозирги аҳволи, жаҳон агросаноат ишлаб чиқаришида тобора салмоқли ўрин эгаллаётгани ҳақида тушунча ҳосил қиласиз.

Хуллас, кенг китобхонларга мўлжалланган ушбу рисолани 1 сўм сарфлаб, сотиб олган киши ҳеч қачон афсусланмайди.

Собир БОЗОРБОЕВ.

Ўзбекистон—мустақил давлат

ИСТИҚБОЛИМИЗ ЖАҲОН БОЗОРИДА

Ўтган 1991 йил ташқи иқтисодий алоқалар соҳасида ўчмас из қолдирди. Мустақил бўлган республикамиз пойтахтида дунёнинг етакчи мамлакатларидаги машҳур фирмалар, компаниялар, савдо-саноат палаталари ўз маҳсулотларини намойиш қилгани кўпчиликка маълум. Шунингдек, июнь ойида бўлиб ўтган Тошкент ишбилармонлари амалий учрашувларини ҳам Ўзбекистонни ташқи дунёга танитишда қўйилган энг зарур қадам, деб ҳисоблаш мумкин. Чунки бу анжуманга дунёнинг турли бурчакларидан келган 500 га яқин ишбилармонлар, савдо аҳллари республикамизнинг иқтисодий имкониятлари ва биздаги мавжуд шарт-шароитлар билан яқиндан танишиш имкониятига эга бўлдилар. Натижада Республикамиз ишбилармонлари билан ҳамкорлик қилиш ҳақидаги кўплаб битим ва шартномалар имзоланди. Президентимиз Ислом Каримовнинг Ҳиндистонга, Туркияга қилган илк сафари эса чет мамлакатлар билан иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқалар соҳасида ҳамкорлик қилиш учун янада кенг йўл очди.

Умуман ўтган йили ва шу кунларгача қайси мамлакатлар билан яқиндан алоқалар ўрнатдик, у ҳозирги кунда қандай натижалар бермоқда? Қолаверса бу йил қайси хорижий мамлакатлар билан иқтисодий ҳамкорлик ўрнатиш кўзда тутилмоқда? Ана шу каби ва шунга ўхшаш саволларга жавоб олиш учун биз Ўзбекистон Республикаси иқтисодиёт комитети қошидаги ташқи алоқалар ва савдо бўлими бошлиғи Саидумар Ҳакимович Рашидовга мурожаат қилдик.

— Аввалламбор шуни айтиш керакки, Ўзбекистон мустақил давлат деб эълон қилингандан кейин ташқи алоқаларда ниҳоятда катта ўзгаришлар рўй берди — дейди Саидумар Раҳимов. — Биз Шарқ мамлакатлари билан тижорат ишларини, илмий-техникавий ва маданий алоқаларни ўрнатишга ҳаракат қилдик. Булар жумласига Ҳиндистон, Покистон, Афғонистон, Малайзия, Сингапур каби мамлакатлар киради. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, Оврупонинг деярли ҳамма мамлакатлари билан ҳам савдо-иқтисодий ҳамкорликни яхши йўлга қўйганмиз. Шунингдек, яқин кунларда Америка Қўшма Штатлари, Аргентина, Парагвай, Бразилия мамлакатлари билан савдо-сотиқ алоқаларини ўрнатиш ниятидамиз. Энди уларни тезлик билан рўёбга чиқариш учун иш олиб бораяпмиз.

— Саидумар Ҳакимович, чет мамлакатлардан бирорта маҳсулот харид қиладиган бўлсак, шартнома тузилса, маҳсулот сотаётган томон албатта савдо-сотиқ ишлари валюта йўли билан ҳал қилинишини айтади. Валюта хусусида гапиришимнинг боиси шундаки, пойтахтимизда чет эллик ишбилармонларнинг, фермерларнинг, савдо-саноат вакилларининг намойиш этган кўргазмасида шунга гувоҳ бўлдим. Бу масалада республикамиз раҳбарлари қандай йўл тутишяпти, савдо-сотиқ ишлари бартер асосида ҳам амалга ошириладими?

— Бу муаммо фақатгина бизни эмас, балки чет эллик шерикларимизни ҳам қизиқтириб келаяпти. Улар 1992 йил бошидан фақат валютада савдо қилишга ўтишди. Бу мамлакатлар боя айтиб ўтганимдек, Америка қитъасидаги ва Шарқий Европадаги мамлакатлар. Сир эмас, бу масалада Ўзбекистонда ҳам етишмовчилик сезилиб турибди. Биз валюта танқислигининг олдини олиш ва чет мамлакатлар билан савдо-сотиқни ривожлантириш мақсадида бир қанча чораларни ишлаб чиққанмиз. Шулардан бири—бизнинг тилимизда индикатив рўйхатлар дейилади. Бунда давлатлараро шартномалар тузилиб, уларда бевосита эркин валюта асосида ҳисоб-китоб олиб борилади.

Бизда ҳам эркин валюта бор, йўқ эмас. Биз чет мамлакатлар, айниқса ҳали халқаро шартнома имзоланмаган мамлакатлар билан бевосита валютада ҳисоб-китоб қилишимиз керак. Ўрни келганда шуни ҳам айтиб ўтай, айрим маҳсулотларнинг олди-сотдисини бартер асосида олиб бормоқдамиз. Мақсадимиз битта. У ҳам бўлса, чет мамлакатлар билан савдо-сотиқ ишларини ривожлантириш.

Бизга қолса бу усулни жуда ҳам фойдали, деб ҳисобламас эдик. Бу ҳали сиз айтганингиздек, валюта танқислигидан, имкониятимиз бўлмаганидан ва харидорлар чегараланганидан келиб чиқаётган бир йўлдир.

Албатта, 1992 йилдан бошлаб бартерни ҳам иложи борича камайтиришга, қолаверса, чек қўйишга ҳаракат қиламиз. Ўзбекистон хом ашёси ва тайёр маҳсулотни кўпроқ валютага сотилишига эришишимиз керак.

Иккинчи масалага келсак, бу чайқовчилик муаммосидир. Ҳақиқатан, чет эл маҳсулотлари чайқов бозорларида кўплаб топилади. Аммо бу ерда ҳамма масъулиятни маҳаллий раҳбарларга, ички орган ходимларига ағдариш менимча адолатсизлик бўлади. Нима учун? Чунки хабарингиз бор, чет элдан келаётган маҳсулотлар у бартер усули билан ёки бошқа усул билан келадими, бор-йўғи 2-3 тармоқ орқали халққа сотилади. У ҳам бўлса савдо вазирлиги ва «Ўзбекбирлашув» бирлашмаси томонидан. Модомики, шундай экан, буларга келиб тушаётган маҳсулотлар ҳаммаси назорат остида.

— Саидумар Ҳакимович, боя қўшма корхоналар ҳақида бир-икки оғиз тўхталиб ўтдингиз. Ҳозир республикамизда ҳамкорликда фаолият кўрсатаётган бундай корхоналарни жуда кўплаб учратишимиз мумкин. Айниқса, Тошкентда Совет-Италия ҳамкорлигидаги «Совпластитал», Совет-Хитой ҳамкорлигидаги «Ташинтерм», Совет—Корея ҳамкорлигидаги «Зенит», Совет—Болгар ҳамкорлигидаги «Вариант» ва шу кабилар. Лекин улар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ҳам ҳозирги кунда халқимиз эҳтиёжини тўла қондиролмаяпти. Фақат «Совпластитал», «Ташинтерм», «Зенит» буюмлари халқимизга манзур бўлаяпти.

— Гапингиз тўғри. Шу кеча-кундузда бизда рўйхатдан ўтган қўшма корхоналар сони ва ҳозирги кунда маҳсулот бераётганлари 18 та. Сиз айтган «Совпластитал» «Вариант», «Ташинтерм» илғор корхоналардан ҳисобланади. Албатта, булар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ҳозирги кунда халқимиз эҳтиёжини тўла қондиролмайди. Аммо айни пайтда республикамизда яна бир неча қўшма корхона ишлаб турибди. Ўтган йилнинг охирида Сирдарё вилоятининг Оқ олтин районида Италия билан «Ташкенткотен» деган фирма иш бошлади. Бу фирманинг асосий мақсади — пахтани қайта ишлаб чиқариш, Ўзбекистон бозорини маҳсулот билан тўлдириш, халқимизни жинси ва бошқа кийимларга бўлган талабини қондириш. 1992 йилнинг охирига бориб бундай корхоналарнинг сони янада кўпаяди. Шу билан бирга «Интермикро жунетед», «Интернейшнл», «Коинко корпорейшнл», «Узинтербизнес», «Информэкс», «Совин-электроник» каби фирмалар ҳам фаолият кўрсатмоқда. Аммо буларнинг ҳаммаси ҳам ишлаб чиқариш билан тўлиқ шуғулланаётгани йўқ. Кўплари компьютер маҳсулотларини ремонт қилиш, ўрнатиб бериш, техник назорат қилиш, айримлари бевосита воситачилик қилиш, айримлари бевосита воситачилик қилиш ишларини амалга оширадиган фирмалардир. Шуни айтиб ўтиш керакки, бизнинг ҳам Олмонияда, Туркияда ва бошқа давлатларда ўз шохобчаларига эга бўлган, «Ўзбектрединг», «Аге-бранш» каби фирмаларимиз бор.

— Ўйлаймизки, шу кунларда қилинаётган саъй-ҳаракатлар вақти келиб ўз самарасини беради. Биз собиқ Иттифоқ таркибида бўлганимизда Ғарбдан келаётган маҳсулотлар Марказ орқали республикаларга тақсимот асосида юборилар эди. Энди эса Иттифоқ йўқ. Унинг ўрнига Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги вужудга келди. Шундай экан, Европадаги давлатлар билан алоқа қандай бўлади?

— Бугунги кунда Ўзбекистонда ташқи иқтисодий алоқалар стратегияси ишлаб чиқилган. Хабарингиз бор, бизнинг парламентимиз ишбилармонлик учун ниҳоятда долзарб бўлган иккита қонун қабул қилди. Улардан биттаси — Ўзбекистон Республикасида инвестициялар қонуни бўлса, иккинчиси — Ўзбекистоннинг ташқи иқтисодий алоқалари қонуни. Мана шулар асосида республикамиз келажакда қайси давлатлар билан ҳамкорлик қилиши мумкин? Бу ҳамкорлик учун нималарга асосий эътиборни қаратиш керак? Улар билан фақатгина савдо-сотиқ ишларини олиб боришимиз керакми ёки бошқа ишларни ҳамми? Бу саволлар бизни ўйлантириб келарди. Шу кеча-кундузда уларнинг кўпига жавоб топдик

Бу биринчи масала. Иккинчидан, айтганингиздек, аввалги Иттифоқ йўқ, шунинг учун ҳам биз нафақат Ғарбий Европа мамлакатлари билан алоқа қилишга ҳаракат қилаяпмиз, балки улар орқали республикамизга керакли маҳсулотларни олиб келиш йўлларини ҳам излаяпмиз.

Ғофир ЖАМОЛОВ.

Олий мактаб янгиликлари

«СССР ТАРИХИ» ЎҚИТИЛАДИМИ?

Талабалар ва мактаб ўқувчилари неча ўн йиллар мобайнида СССР тарихини ўқиб, ўрганиб келишди. Декабрь ойида СССРнинг йилномаси ниҳоясига етди. Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги — МДҲ дунёга келди. Хўш, энди СССР тарихи фани ўқитиладими? ЎзТАГ мухбирининг бу саволига Тошкент давлат дорилфунуни тарих факультетининг декани, тарих фанлари доктори А. С. САЪДУЛЛАЕВ жавоб беради.

— СССР тарихи дарси сиёсий ўзгаришлардан қатъи назар, анчадан бери жиддий ўзгартишларни талаб қиларди, деб таъкидлади Анатолий Саъдуллаевич. — Дарсликларда Болтиқбўйи, Кавказ орти, Қозоғистон, Ўрта Осиё халқлари тарихи, шунингдек Россиядаги кўпгина халқлар тарихи жуда қисқа баён этилган.

Бирор халқни, биз хоҳ кичик, хоҳ кам сонли деб атамайлик уни ўз тарихи ва маданиятидан маҳрум этиш мумкин эмас. Ҳозирги барча халқларнинг авлод-аждодлари тараққиёт даврини ҳам, инқирозни ҳам, қудратли давлатни ҳам ва ҳар қандай тангликларни ҳам бошидан кечирган.

Тошкент давлат дорилфунунининг тарих факультетида СССР тарихи уч йил мобайнида ўргатиларди. Унинг кўпгина бўлимлари — айниқса XIX—XX асрлар тарихи Ўзбекистон тарихи ва КПСС тарихи дарсларида такрорланарди.

Тошкент давлат дорилфунунининг илмий кенгашида янги дарс — Европа-Осиё халқлари тарихидан лекциялар ўқиш зарурлиги тўғрисидаги масала қўйилди. СССР тарихи кафедрасининг номи ҳам шунга биноан ўзгаради. Бу янги дарс эканини — Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги тузилишига алоқаси йўқлигини таъкидламоқчиман. Янги дарс СССР тарихидан фарқли ўлароқ, икки йил ўтилади.

Шуни айтиш керакки, жуда улкан Европа — Осиё макони минг йиллар мобайнида доимий иқтисодий, маданий алоқалар минтақаси, ўзаро таъсир минтақаси бўлиб келган. Бу ҳудудларда маданият ниҳоятда ривожланган эди. Европа—Осиёдаги энг қадимий давлатлар, қадимий славянлар ва турклар, Волга булғорлари, Қизил Ўрда, Энасой қирғизлари, Ўрта Осиё сингари мавзулар ҳамда ҳозирги пайтда талабалар ва ўқувчилар жуда кам биладиган тарихга тааллуқли кўплаб масалалар ҳар томонлама ўрганилиши зарур бўлиб қолди.

— Демак, СССР тарихи Совет Иттифоқи сингари тарих бўлиб қолар эканда?

— СССРда яшаётган барча халқлар 1917 йилдан 1991 йилгача бўлган даврни ўз бошларидан кечирдилар. Буни унутиш мумкин эмас. СССР тарихини, айниқса, кейинги ўн йилликлар тарихини ўрганиш зарур, лекин уни бутунлай қоралаб ташлаш керак эмас. Тўғри, сталинизм, қамоқ лагерлари, 70-йиллар «ривожланган социализм» даврини кечирдик... Айни шу даврда Туркистонда биринчи дорилфунун очилганини, иқтисодиёт, халқ таълими, соғлиқни сақлаш соҳаларида шубҳасиз силжишлар рўй берганини ҳам унутмаслик керак. Германия фашизми устидан қозонилган ғалабани эслайлик. Собиқ СССР билан халқаро майдонда ҳали ҳам ҳисоблашаётганликлари бежиз эмас-ку, ахир.

Ким нима деса деяверсин, лекин СССРнинг мавжудлиги доимий беллашув, шафқатсиз ғоявий рақобат ва ҳатто омон қолиш учун олиб борилган тўғридан-тўғри кураш асосида Ғарбнинг ривожланиши учун кучли туртки бўлди.

Советлар мамлакати тарихидаги ҳар қандай, хоҳ ижобий бўлсин, хоҳ салбий тажриба муҳимлиги сабабли ҳам уни ўрганишимиз керак. Мен собиқ СССРдаги барча давлатлар иқтисодий ва сиёсий тангликни бартараф этишларига, гуллаб-яшнашларига ишонаман. Биз бунга бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилишимиз керак. Хатоларни такрорламаслик учун ўтмиш сабоқларини диққат билан ўрганишимиз лозим.

Хотин-қизлар кенгашлари фаолиятидан

ОШКОРА МУЛОҚОТ

Тошкент шаҳар хотин-қизлар комитети аъзолари ҳар ойда бир марта районларда бўлиб, мавзе ва маҳаллаларда истиқомат қиладиган хотин-қизлар вакиллари билан ошкора мулоқот ўтказмоқдалар. Бундай иш юритиш мавзе ҳамда маҳалла хотин-қизлар кенгашлари фаолиятини такомиллаштиришга, бозор иқтисодиёти шароитига опа-сингилларимизда кўникма ҳосил бўлишига ёрдам бермоқда.

Ҳозиргача бундай тадбир Октябрь, Собир Раҳимов, Акмал Икромов ва Фрунзе районларида ўтказилди. Шаҳар хотин-қизлар комитети аъзоларининг яқинда Фрунзе районида бўлиб ўтган ошкора фикрлашувида райондаги 50 та мавзе ва маҳаллаларда яшовчи хотин-қизларнинг вакиллари қатнашдилар. Улар аввало шаҳар хотин-қизлар комитети раисининг биринчи ўринбосари Холида Қодированинг «Мавзе ва маҳаллалар хотин-қизлари кенгашларининг бозор иқтисодиёти шароитидаги вазифалари ҳақида» ҳамда шаҳар хотин-қизлар комитети аъзоси, тарих илмлари номзоди Муборак Юнусхўжаеванинг «Оилада аёл кишининг ўрни ва хотин-қизлар учун мустақил Республикамиз ҳукумати томонидан берилган имтиёзлар тўғрисида»ги суҳбатларини тингладилар.

Шундан кейин, айни кунлардаги мураккаб шароит, иқтисодий танглик мавзе ва маҳаллалар хотин-қизлари ҳаётига нечоғлик таъсир ўтказаётганлиги хусусида мунозара бўлди. Абдулла Қаҳҳор номидаги маҳалла хотин-қизлар кенгашининг раиси Малика Хадичаева, 2-Яккасарой маҳалласи хотин-қизлар кенгашининг раиси, кўп болали она Ўриной Абдураҳмонова, Шпилкова мавзеси хотин-қизлар кенгашининг раиси Людмила Дюбина ва бошқалар ўз мавзе ҳамда маҳаллаларида тақчилликни енгиш борасида амалга оширилаётган ибратли тадбирлар хусусида сўзладилар. «Артиллериячилар», Бобур, Қушбеги, Шота Руставели, «Депутатлар» каби мавзе ва маҳаллаларда яшовчи Нина Кузмина, Зуҳра Абдуллаева, Матлуба Раҳматова, Наталья Цой, Шоира Ваҳобова сингари кўпгина опа-сингиллар эса, ҳозирги шароитда тежамкорлик, тадбиркорлик ва ишбилармонликни оиладан бошлаш зарурлиги ҳақида гапирдилар. Бу борада хотин-қизлар кенгаши фаолларининг ҳуқуқи ва ишчанлигини янада оширишни алоҳида таъкидладилар.

Хотин-қизлар ошкора мулоқотда ҳар бир инсон ўз имкониятига яраша иш юритиш билан мавзе ва маҳаллаларда тинчлик, ҳамжиҳатликни таъминлашга қанчалик ҳисса қўшса, арзончилик ҳамда дорилломон кунларнинг келиши шунчалик яқинлашади, деган фикрга келишди.

Район маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгаши раиси Толибжон Сайфуллаев бундай ибратли тадбирни қизиқарли ўтказганлари учун тўпланганлар номидан шаҳар хотин-қизлар комитети аъзоларига миннатдорчилик изҳор этди.

Адиба ҒОЙИБОВА.

Илмий муассасаларда

ҚАЙТА ТИКЛАШ

РЕАБИЛИТАЦИЯ, яъни ногиронларни нормал ҳаёт учун қайта тиклаш бутун давлат аҳамиятидаги тадбирлар мажмуаси ҳисобланиб, у беморларни ижтимоий, иқтисодий, тарбиявий, маърифий ва руҳий томондан ҳимоя қиладиган, уларни жамият учун фойдали меҳнатга ундайдиган ягона тиббий жараёндир. Бунда сурункали хасталикларга чалинган беморларнинг саломатлигини тиклаш учун бадантарбия, уқалаш, руҳий даволаш каби тадбирлар амалга оширилади. Шунингдек, майиб-мажруҳ кишиларга турли хил ясама аъзолар қўйиш масалалари амалга оширилади.

Республикамизда ногиронлар саломатлигини қайта тиклаш уч йўналишда олиб борилади, булар: тиббий, касаба ва ижтимоий. Тиббий қайта тиклашнинг вазифаси беморнинг айрилиб ёки заифлашиб қолган аъзоларини қайта тиклашдир. Бунда бемор жарроҳлик, меҳнат, дори-дармонлар ва табиий усуллар билан даволанади. Касбий қайта тикланишнинг мақсади ногиронларнинг саломатлиги дош бера оладиган касбларни ўргатишдан иборатдир. Ижтимоий қайта тиклаш эса ногиронларнинг жамиятда ўз ўрнини топиши, меҳнатга яраша ҳақ олиб рўзғор тебратишига мос бўлишини, нафақа олишни кўзда тутади.

Шунингдек, бемор касалланган аъзоларининг турига қараб ҳам қайта тиклаш марказлари тузилади. Шундай марказлардан бири ўсма касалликларига чалинган ногиронлар соғлиғини қайта тиклаш муаммолари билан шуғулланувчи илмий муассасадир. Мазкур марказ клиник, жарроҳлик, рентген меҳнат билан даволаш, касб ўргатиш ва қайта ихтисослаш каби бўлимлардан иборат ҳолда фаолият кўрсатгандагина давлатимиз қўйган вазифаларни бажара олади.

Жаҳон соғлиқни сақлаш экспертлар комитетининг маълумотига кўра, касалхона шароитида беморларнинг 25 фоизи, шифохона (поликлиника) шароитида эса 50 фоизи бу хизмат туридан фойдаланишга мажбурлар. Ўсма касалликлари диспансерлари ходимлари учун беморнинг соғайиб чиқишигина кифоя эмас, балки унинг аввалги ижтимоий ҳолатига қайтиши мақсадга мувофиқдир. Бундан ташқари беморга касаллик тўғрисида ҳамда қайта тиклаш тадбирларининг мақсади хусусида тушунтирилиши лозим. Қайта тиклаш натижаларини кўрикдан ўтказишда турли соҳа мутахассислари иштирок этадилар, жумладан шифокор, руҳшунос, социолог, ҳуқуқшунос, протезист, бадантарбия ва меҳнат билан даволаш ходимлари ва бошқалар.

Бизнинг Ўзбекистон онкология ва радиология илмий тадқиқот илмгоҳимизда ташкил этилган ногиронлар саломатлигини қайта тиклаш илмий тадқиқот гуруҳи ўсма касалликларини даволаш устида илмий изланишлар олиб бормоқда. Мақсадимиз ногиронларни жамиятга, фойдали меҳнат қучоғига қайтаришдан иборат. Қайта тиклаш хизматининг уюштирилиши эса катта иқтисодий, ижтимоий ва маънавий мазмунга эга.

Рустам РАҲИМОВ,
Ўзбекистон онкология ва радиология илмий текшириш илмгоҳининг катта илмий ходими, тиббиёт фанлари номзоди.

Республикамиз вилоятларида

ЖУРНАЛИСТЛАР ХОТИРАСИ

Сурхондарё вилоят «Сурхон тонги» рўзномаси журналистлар Т. Саидалиев, И. Отақулов, Н. Ҳайитқулов номидаги йиллик мукофотларни таъсис этди. Бу журналистлар турли йилларда вилоят рўзномасида ишлашган, Сурхондарё вилояти маданиятини ривожлантиришга катта ҳисса қўшишган. Улардан халқ орасида машҳур бўлиб кетган шеърлар, пьесалар, публицистик асарлар мерос бўлиб қолди. Учта мукофот белгиланди. Бу мукофотлар энг яхши шеърий асарлар, насрий асарлар, пьесаларга, публицистик асарларга берилади.

ИШЛАР ҚИЗҒИН

Гулистон консерва заводида сабзавот ва меваларни қайта ишлаш мавсуми бошланишидан анча олдин — бугуги кунданоқ 1992 йилда маҳсулот етиштиришни кўпайтиришдек вазифани ҳал қилишга киришдилар.

Корхона муайян ишлаб чиқарувчилар билан зарур миқдордаги хом ашёни етказиб бериш юзасидан шартномалар тузди. Айни вақтда бу шартномаларда аввалгига қараганда анча кўп — камида тўрт миллион банка консерва ишлаб чиқариш назарда тутилган. Бинобарин, бу ишларнинг ҳаммаси ажралиб чиққан Сирдарё бўлимининг ёрдамисиз бажарилади. Шу боисдан завод ремонтчилар бригадаси ҳозир қатъий жадвал асосида меҳнат қилмоқда— мавсум бошланишига янада унумли ишлаш учун барча линияларни тайёрлаб қўйишга улгуриш зарур.

АВТОҲАВАСКОРЛАР КЎНГЛИНИ ТОПИБ

Урганч шаҳрининг аҳоли зич яшайдиган даҳасида 24 та енгил автомобиль сиғадиган дастлабки ерости гаражи пайдо бўлди. У маҳаллий меъморлар тайёрлаган лойиҳага асосан қурилди.

Машиналар учун мўлжаллаган «уйлар» уларнинг эгаларига ёқиб қолди. Гаражлар кенг, ёруғ, иситилган. Табиийки, ерости гаражлари даҳанинг меъморий қиёфасига зарар етказмайди. Унинг устида болалар спорт майдончаси жойлашган.

Хоразмда шу вақтга қадар бундай иншоотлар қурилмасди — бунга ерости сувлари халақит берарди. Дренаж тармоқлари ётқизган сув хўжалиги ходимлари муаммони ҳал этишга ёрдам бердилар.

Бу йил вилоят марказида шахсий транспорт учун мўлжалланган яна бешта ерости гаражи пайдо бўлади.

Одобнома

ИФФАТГА ЭШ БЎЛИНГ

...Шарқ аёллари ҳамиша ўзларининг хуш одобу ахлоқлари, покиза-ю бокираликлари, мунису меҳрибонликлари ҳамда меҳнатсевар, меҳмондўстликлари ила олам аҳлини доимо лол қолдириб келишган. Сўзимизнинг исботи сифатида ўз иқтидорлари билан неча юз йиллардан буён жаҳон халқларининг қалбидан чуқур жой олиб келаётган Зебуннисони, Нодираю Увайсийни санаб ўтмоқ кифоядир. Хўш, ана шундай қаҳрамон аёллар, буюк шоираю давлат арбобларининг насл-насабидан яралган бугунги қиз-жувонларимиздан нечун одамийликнинг зийнати бўлган фазилатлар йироқлашиб кетмоқда?! Фикри ожизимча, иллатнинг асосий илдизи ёшларимизга берилаётган оилавий-ахлоқий тарбия пойдеворининг ҳовақилигидир. Бугунда аёл, яъни она—ишчи, хизматчи. Унинг гарданига рўзғорнинг залворли заҳмати юкланган. Бундай шароитда аёл жигарбанди тарбиясига қайдан фурсат топсин. Ота ҳам худди шундай. Қиз боланинг тарбиясига она, ўғилга эса ота асосий мутасадди, деймиз, кўпинча. Аммо падари бузрукворларимиз ҳам, волидаи муҳтарамаларимиз ҳам кўпинча фарзандларининг усти бут, қорни тўқ бўлиши учун елиб-югуришади. Тўғри, бу керакли, бироқ улар жигарбандларининг ақлий баркамол бўлмоғи ҳам зарурлигини кўп ҳолларда унутиб қўйишмоқда. Пировардида йигит-қизларнинг ахлоқи нобоп бўлиб кетаётганлигидан нолиш кўпайиб бораяпти. Аксарият ота-оналар бор айбни мактабга, ўқитувчиларга тўнкаб, бундан тасалли топишади. Лекин миллий-руҳий заминлардан туриб мушоҳада юритиб кўрайлик. Дилларимиз меҳроби — Ҳадисларда айтилганидек, табиат ҳам, аллоҳ таоло ҳам аёлни энг аввало уйнинг, оиланинг чироғи, меҳрибон — мушфиқ бекаси қилиб яратган. Бунга амал қилиб, аёлни рўзғор ташвиши, бозор-ўчар, дала, завод ва фабрика ишларидан тўлиқ озод қилмоқ керак. Эркаклар эса рўзғорнинг «ола хуржуни»ни собит туриб ўз елкаларига олмоқлари лозим. Бўлмаса бир-биримиздан меҳр кутишимиз, қуёш чарақлаб турганда қор ёғишидан умидвор кишини эслатаверади назаримда. Ўзингиз ўйлаб кўринг-а, ота-оналари юзига тик боқиб, уларни назар-писанд қилмайдиган фарзандлар, муаллимининг одоб ва адаб мавзуидаги ўгитига қулоқ тутишига ким кафолат бера олади?

...Шоҳруҳ уйланди, тўй рисоладагидек ўтди. Аммо йигитнинг қалбини ўчмас армон ўтида ёқиб кетган келинчак (уни келинчак дейишга тил бормайди, бироқ начора) минг ноз, ишва-карашма билан ўзини бокира қилиб кўрсатмоқчи бўлди. Куёвни чин юракдан севиб қолганлигини қайта-қайта тўтиқушдек такрорлади. Афсус, куёв ўша тундаёқ ўзининг алданганини яққол ҳис этар экан, ўз қадрига жуда-жуда ачинди. Ҳалол пешона тери эвазига тийинлаб йиғилган маблағи ҳисобига қурилган никоҳ пойдевори уч ой ўтар-ўтмай барбод бўлди. Бироқ, гап маблағда эмас, уни топиш мумкин. Аммо Шоҳруҳнинг ёру-дўстлари, қон-қариндошлари олдида обрў-эътибори, иззат-нафси топталди. У оғир маънавий руҳий зарбадан, бахтга интилгани сароб бўлиб чиққанидан, турфа орзулари армонга айланганидан гангиб қолди...

Баъзи қизлар борки, мактаб, раҳбарлик ишларида ишлаш, яхши яшаш, модадан ортда қолмаслик, ана шундан сўнггина эр, бола-чақа, оила... секин-аста бўлаверади деб ўйлайди. Бошқа бир тур қизлар борки, улар ўзига муносиб жуфтли, бола-чақали, болаларига қараб, тарбиялаб, эрининг қарашларига ҳамроҳ-ҳамжиҳат бўлиб аёлликни, оналикни биринчи ўринга қўяди. Минг афсуски, иккинчи турга мансублари тобора камайиб кетишмоқда. Яқинда «замонавий» бир тўйда бўлгандим. Одобсизлик, беҳаёликларга гувоҳ бўлиб тўйни ташлаб чиқиб кетишимга тўғри келди. 18-20 ёшлардаги «санъаткор» бобомерос санъатни, инсонни ҳайратга сола олишдек қудратга эга бўлган рақсни ўйлаб эмас, балки пулни деб кекса-ю ёш олдида ўзини минг мақомга солар, пардасиз, бешарм қилиқлари билан ҳамманинг ғашига тегар, кайфиятини бузарди. Бундайларнинг ҳалоллик ҳамда гўзаллик рамзи бўлган аёл зотига мансуб бўла туриб, аёллар — оналар шаънига доғ тушираётгани мени қаттиқ ранжитди. Шу тоифа «санъаткор»лар ёш тенгдошларини ўз қилиқлари, пасткашликлари билан нопокликка, «яхши» яшашга чорлаётганликларини билишармикан? Қизларимизга хос ор-номус, иффат ва назокат пардалари нега кўтарилди, ахир? Иффату номусини ҳаётидан ортиқ ва муқаддас билмоқлик, уни ҳамиша муҳофаза қилишга, қўриқлашга саъй-ҳаракат ҳамда ғайрат қилмоқлик гўзал қизларимизга мансуб фазилат мезони эмасмиди? Кумушбибини Кумушбиби қилган нарса унинг ибосию ҳаёси, пок муҳаббати эмасмиди?

Бунақанги мисолларни, эт жунжикадиган рақамларни истаганча келтириш мумкин. Масаланинг туб илдизи нималарга бориб тақалаётганини чуқур ўйлаш, хулоса қилиш фурсати етди, шекилли.

«Миллат аёлдан бошланади», деган эди машҳур шоир Евгений Евтушенко. Орамизда мурғак қалбли гўдак умрининг эговлари, бахт саналмиш улуғ туйғу «қотиллари» яшар экан, биз — қандай қилиб миллат сифатида шакллана оламиз? Ўзимизни, ўзлигимизни қачон англаб етамиз?

Раҳмонқул ҚОДИРАЛИЕВ,
ТошДД журналистика куллиётининг талабаси.

Келин-куёвнинг бош эгишларида ҳикматли маъно бор: бизга кўзи тушган барча кишиларни ҳурмат қиламиз...
Евгений Комаров сурати.

ҲАЁТ ДОРИЛФУНУНИ

Фарзандинг яхши бўлса, эшикдаги бошингни тўрга чиқаради, ёмон бўлса гўрга. Бу эса боланинг қандай тарбия олганига боғлиқдир.

Янгиобод даҳасида истиқомат қилувчи кўплаб ота-оналар мактаб билан мустаҳкам алоқа боғлаб, унинг жамоат ишларида фаол қатнашиб келмоқдалар. Шу боисдан ҳам бола тарбиясида яхши натижаларга эришилмоқда. Бу борада айниқса И. Азизов, С. Мухторов, О. Шаропов, Р. Умарова, Б. Умматов, Э. Муродбеков сингари ота-оналар бошқаларга ибрат кўрсатмоқдалар. Улар оилаларида камол топаётган болаларнинг ҳаммаси интизомли, саводли, меҳнаткаш. Жамоат ишларида фаол қатнашадилар.

Тарбия жараёни аввало интизомга ва кун тартибига қатъий риоя қилишдан бошланади. Бунинг учун фарзандларимизга ўзимиз намуна кўрсатиб, уларга тўғри тарбия бера билишимиз ва яхши одатларга ўргатишимиз керак. Бирон нарсани талаб қилиш ва терғаш болани енгилтакликлик, мақтанчоқлилик, ёлғон сўзлаш, икки юзламачилик, дилозорлик каби иллатларнинг олдини олишга ўргатади. Болани ёшлигидан тўғрилик ва ростгўйликка, ҳар бир ҳолатга адолат кўзи билан танқидий қарашга ўргатиш лозим. Ёлғончилик обрў топиш ўрнига ғам-ташвиш келтиради, холос. А. С. Макаренко: «Боланинг дастлабки кўргани — сиз, дастлабки эшитгани сизнинг сўзингиз», — деган эди. Демак, болага ота-онанинг юриш-туриши, оиладаги намунаси, оғзидан чиққан ҳар бир сўзи катта таъсир этади. Минг афсуски, баъзи ота-оналар «бола тарбияси мактабнинг иши, керак бўлса . муаллимнинг ўзи ўқитиб олсин, ўргатсин, шунга ҳақ олади» деб боланинг ўқишига бефарқ қарайдилар. Йил давомида ҳатто бир марта бўлса ҳам муаллимга кўринмайдиган ота-оналар ҳам учраб туради. Биз, муаллимлар, ўқувчиларга дарс ўтиш жараёнида пора — душман, олибсотарлик — текинхўрлик деб ўргатамиз. Хўш, улар ҳаётда нимани кўрмоқдалар? Ҳозир ўша порахўрнинг, олибсотарларнинг ошиғи олчи, егани олдида, емагани орқада. Уларнинг пичоқлари доим мой устида.

Бундай иллатлар авж олаётганлигининг асосий сабаби ҳуқуқшунослик ва жамиятшунословдан ёмон сабоқ берилаётганида эмас, балки ҳақиқатга тўғри кўз билан қарамай, андишанинг отини қўрқоқ деб билишимиздадир. Муаллимнинг сўзи билан иши бир бўлиши учун ота-оналар уни қўллаб-қувватлашлари, пора, таниш-билишчилик, олибсотарлик жамиятимизга ёт нарса эканлигини фарзандлари онгига сингдириб боришлари даркор. Хулоса қилиб айтганда, ота-оналар ва муаллимларнинг мақсади баркамол инсонни тарбиялашдан иборат.

Тўлан ҲИДИРОВ,
меҳнат фахрийси.

Қардошларимиз меросидан

Бош икков бўлмай, мол синов бўлмайди

БУРУНГИ замонда бир камбағал бўлган экан. У қанча меҳнат қилса ҳам бири икки бўлмабди. Обдон зиғирдони қайнаган камбағал бир донишманднинг олдига ақл сўраб борибди.

— Тақсир, йўқчиликдан обдон чарчадим, қанча ҳаракат қилсам ҳам бирим икки бўлмаётир.

Донишманд унга:

— Уйлангин, — дебди.

— Нима деяпсиз, тақсир, ичарга ош, кийишга кийим тополмасам қандай қилиб уйланаман? — дебди камбағал ҳайрон бўлиб.

Донишманд камбағални далага эргаштириб бориб, пишиб турган буғдойни фақат ўнг қўли билан (чап қўлини тегизмасдан) ўришга буюради-да:

— Ўрганларингни бир ерга тўплай бер, — деб ўзи нари кетади. Йигитнинг иши унмайди. Бироздан сўнг қайтиб келган донишманд:

— Ишинг унмабди-ку, нима бўлди? — дебди камбағалга.

— Ёлғиз қўл билан ўриш қийин экан, тақсир.

— Бўлмаса, икки қўлинг билан ўриб кўр-чи.

Икки қўллаб ўрган камбағал иши унумли бўлибди.

— Ёдингда бўлсин болам, — дебди донишманд. — Ўнг қўл — эр, чап қўл аёл. Бош икков бўлмай, мол икков бўлмайди. Хотининг — суянчиғинг, ақлинг, ёрдамчинг бўлса, камбағалчиликдан қутиласан.

Ширин сўз билан

Қадим замонда, биз яшайдиган томонда бир чолнинг уч ўғли бўлган экан. Каттаси 17 ёшда, ўртанчаси 15 ёшда, кенжаси эса 13 ёшда экан.

Кунлардан бир кун уларнинг уйига қадрли меҳмон келибди. Оға-инилар меҳмонга овқат пиширмоқчи бўлишибди. Ҳамма нарса бору фақат гўшт йўқ экан. Отаси катта ўғлини гўшт топиб келиш учун қассобга юборибди.

— Гўшт йўқ, — деб қайтибди катта ўғли.

Ота ўртанча ўғлини гўшт топиб келишга юборибди.

— Гўшт йўқ, — деб у ҳам қуруқ қайтибди.

Уялиб қолган отаси гўштга кенжа ўғлини юборибди. Кенжа ўғил оғалари борган қассобга бориб, унинг эшигини аста тақиллатибди. Қассоб эшикни очиб чиқибди.

— Ассалому алайкум, оға! Бемаҳалда сизни безовта қилганим учун узр сўрайман, — дебди кенжа ўғил.

— Баракалло, иним, хўш, хизмат? — дебди қассоб.

— Оға, ўзингиздан қоладиган гап йўқ. Уйимизга қадрли меҳмон келиб қолди. Жуда бўлмаса, ярим қадоқ гўшт топиб берсангиз. Бизни ва меҳмонимизни хурсанд қилган бўлар эдингиз, — дебди кенжа ўғил.

— Гўшт бор, иним, қулоқ сол: акаларингдан бири келиб, эшикни тақиллатиб синдираёзди. Иккинчиси бақириб маҳаллани бошига кўтарди. Сен одобли йигит экансан, — деб қассоб йигит илтимосини бажо келтирибди. Гўшт олиб қайтганда кенжа ўғилдан оила аъзолари жуда хурсанд бўлишибди.

Тўрт айбдор

Бурунги замонда бир бой ўз юртини янгилаб, уй тикиб ётганда, шу атрофда ўйнаб юрган қўшни овул болалари бақириб-чақириб унга тинчлик бермабди. Жаҳли чиққан бой боғлиқ турган ҳуркак асов бияга миниб, болаларни қувади. Шунда тўсатдан бойнинг бошидаги телпаги ерга учиб тушиб, бия ҳуркиб кетади. Бой отдан қулаб майиб бўлади. Қун тўлов жанжали бошланиб, бий-бўлислар йиғилишади.

Шунда эл-юрт кезиб юрган бир камбағал боласи жанжал бўлиб ётган уйга кириб остонага ўтириб қолади. Бий-бўлислар айтишиб-тортишиб, бир қарорга келишолмайди. Суҳбатга зеҳн қўйиб тинглаб ўтирган бола:

— Шу жанжалнинг ҳукмини мен айтсам, нима дейсизлар? — дейди. Унга ҳеч ким эътибор бермагач, бола ўз йўлига кетади. Улар икки кун жанжаллашиб бир қарорга келиша олмайдилар. Шунда бир оқсоқол ўрнидан туриб:

— Асл тошдан, ақл ёшдан дейдилар. Кечаги болани топиш керак. Ҳукмни шунга айттирамиз, — дейди.

Болани одам юбориб топтириб келишади.

— Мен айтсам, — дейди бола, — бу жанжалда тўрт айбдор бор: ўйнаган болалар ҳам, уларни қувган бой ҳам, бошидан учиб тушган телпак ҳам, ундан ҳуркиб бойни йиқитган бия ҳам айбдор.

Шундай қилиб, бойнинг қунини тўлатамиз деганлар ҳеч сўзсиз ўринларидан туриб, ўз жойларига кетган экан.

Қозоқ тилидан
Қидирбой ТЎЛАБОЕВ
таржимаси.

Оқибат

ИККИ ТАҚДИР

ОИЛАДА ўзаро иззат-ҳурмат, меҳр-муҳаббат бўлса бундай хонадондан файз-барака аримайди. Мен Ҳусанбой оиласини кўпларга ибратли бўла оладиган оила сифатида эъзоз билан тилга оламан. Шу ёшга кириб муҳаббатига содиқ қолган, аҳдига вафодор инсон, бахтсиз ҳодиса туфайли тўшакка михланиб қолган турмуш ўртоғи атрофида парвона ажойиб бир инсон ҳақида сўзлаб бериш учун қўлимга қалам олдим.

Мен у билан тўкин дастурхон устида юз кўришдим. Ўзини тутиши, гап-сўзларига қараганда одамгарчилиги бор, фаросатли бўлса-да доим ғамгин кайфиятда юрарди. Бунинг сабабини Каримхон дўстимдан сўрадим.

— Бу йигитнинг аёли касал, деди у ачинган бўлиб, — бешинчи фарзанд кўрганида умуртқа поғонаси лат еган. Шундан бери ўрнидан туролмайди. Шифокорларнинг ҳаракатлари зое кетди.

Куни кеча ўйнаб-кулиб юрган ёшгина келинчакнинг ногирон бўлиб қолишига кимнинг жони ачимайди, дейсиз.

Ҳусанбой севгилиси билан севишиб турмуш қурган. Уларнинг беш фарзанди бор. Бири муҳандис, бири шифокор, бири ҳайдовчи, бири яна бошқа касб эгаси.

Келин тўшакдан турмай қолганига 20 йилча бўлибди. Шу вақт ичида Ҳусанбой бўш пайтларида унинг ёнидан кетган эмас. Унга китоб, рўзнома, ойномалар ўқиб беради. У яхши кўрадиган таомларини пишириб беради. Қишин-ёзин мева ва сабзавотларининг, қовун-тарвузларнинг сараси аёли олдида. Хуллас, бўш вақтларини севиклиси ёнида ўтказади. Фарзандлари Асал, Қосимларни ўзи йўргаклаб, ўзи ёткизиб турғазади. Ҳусанбойнинг шундай болажон ва ғамхўрлигини кўриб аёлининг кўнгли таскин топади. Ногиронлигидан афсусланмайди. Дунёда шундай инсон борлигидан тақдирга шукрона айтади.

Устоз Мир Алишер Навоий: «Одам борки, одамларнинг нақшидир» деганларидек, жуфти ҳалолига содиқ Ҳусанбойдек одамларга айниқса, ҳозирги даврда ўз ҳузур-ҳаловатини ўйлаб, соғ-саломат ота-онасини қариялар уйига топшираётган бир пайтда унга мингдан-минг раҳмат демоқлик ҳам кам.

Ҳусанбойнинг инсонийлик фазилатини бир дўстимга ҳикоя қилиб бердим.

«Яхши дўст — ҳамроҳинг. Ёмон дўст — соянг» деганлари рост экан, — деди дўстим. — Мен ҳам Ҳусанбойга ўхшаб бахтсизликка учраган хотинимга жонимни фидо қилардим.

Аммо... ўзим суйиб бир қизга уйландим, — деди дўстим ҳикоясини давом этиб. — Бир-биридан қизиқ ва мазмунли кунлар ўтаверди. Ногоҳ дардга чалиниб касалхонага тушиб қолдим. Шундан бери хотиним билан ўғлимни ўйлайвердим. Келиннинг боши икки ёстиққа гирифтор бўлмасин, экан. Ҳафта кутдим, Барно келмади. Ўн кун ўтди, дарак йўқ. Мен унинг ҳаётда учрайдиган қийинчиликларга бардош бера олмаслигига, муҳаббати ўткинчи эканлигига ўшанда ишонч ҳосил қилдим. Беш кунлик ёлғон дунёдан афсусланиб, надоматлар ўқидим. Аммо куюнишнинг фойдаси йўқ экан. Ўзимни қўлга олдим. Яшаш учун курашдим. Негаки ўртада фарзанд бор эди.

Бир куни даволовчи дўхтирдан рухсат сўраб, уйга бордим. Кеч соат еттилар эди. Уйимдан эшитилаётган мусиқа овозидан хотинимнинг қариндош-уруғлари келган бўлса керак деб ўйладим. У ўйин-кулгуни яхши кўрарди. Уйга кириб келсам... не кўз билан кўрайки меҳмонхона тўла нотаниш кишилар. Столда турли хил ичимликлар, арақ, коньяк. Хона ичи қўланса ҳидга тўлган. Ўз уйимга ўзим бегона бўлдим. Хотиним йўлига бўйнимга осилган бўлиб, кўришган бўлди. Меҳмонлар кеч тарқалишди. Сабабини сўраган эдим, хотиним тайинли жавоб беролмади. Эрта туриб, касалхонага кетдим. Шундан бери хотинимдан кўнглим қолди...

Мана, икки воқеа, икки тақдир. Иккаласи ҳам замондошларимиз. Унга қандай ҳукм чиқариш муштарийларга ҳавола!

Қодирбой ТЕШЕБОЕВ.

Санъатнинг сеҳрли олами

НУРГА ЧЎМИЛГАН СИЙМОЛАР

«МЕН рассом эмасман — деб ёзган эди Абдулла Қодирий. «Меҳробдан чаён» саҳифаларида. — Агар менда шу фазилат бўлганида эди, сўз билан билжираб ўтирмас, сизга Раънонинг суратини тортиб кўрсатардим — қўярдим. Фақат менга раъно гулининг сувигина кўпроқ керак бўларди, холос».

Мен бу сатрларни мусаввир Алишер Мирзаевнинг Билимлар уйида улуғ ўзбек адиби, Туркистон романчилик мактабининг асосчиси Абдулла Қодирийнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган сувратлар кўргазмаси учун ёзилган тўплам (буклет) дан келтирар эканман, ўзбек мусаввирлари орасида ўзбек миллий маданиятимизга, тасвирий санъатга ўзининг мазмундор асарлари билан ҳисса қўшаётганлигининг яна бир бор гувоҳи бўлдик.

Мусаввир Алишер Мирзаев кейинги йилларда Абдулла Қодирий асарлари асосида яратган туркум асарларини кўздан кечирар эканмиз, беихтиёр адибнинг юқорида айтган сўзлари киши қалбига шукуҳ инъом этади. Абдулла Қодирийнинг ҳар бир кишига гўзаллик, одамийлик, халқпарварлик ҳиссиёт ва туйғуларни улашувчи «Ўтган кунлар», «Меҳробдан чаён» асарларини ўқимаган бирор ўзбек халқининг фарзанди бўлмаса керак!?

Ҳар биримиз адибнинг мазкур асарларини қўлимиздан бир сония ҳам қўймай, туни билан ўқиб, тонгнинг биринчи нурларини қарши олган кунларимиз жуда кўп бўлган. Биз адибнинг асарларини қайта-қайта ўқир, асардаги Отабек, Кумуш, Зайнабларнинг қиёфаларини хаёлан тасаввур қилиб кўз ўнгимизга келтирар эдик. Йиллар давомида тасаввуримизда гавдаланган қиёфалар, сиймолар сурати эса мазкур намойиш этилаётган кўргазмадан ўрин олган суратларда муҳрлангандек.

Мусаввир асарларини кузатар эканмиз, унинг «Кумуш ва Зайнаб» сурати киши диққатини беихтиёр ўзига тортади. Мен ҳам асарни кузата туриб, бир ўқувчининг Зайнабга ёзган мактуби ёдимга тушди. Мен мана шу мактубнинг бир неча сатрларидан эътиборингизга ҳавола этсам: «Зайнаб! Мен ёзган мактуб сенга етиб борадими, йўқми — билмайман. Лекин, мен билан сенинг тушунаман. Сен ҳам Отабекни соф муҳаббатинг билан севасан, лекин сенинг бу ғубор муҳаббатингга опанг Хушрўйбиби раҳна солди, сенинг ҳам қандай тўсиқ бўлмаслиги кераклигини ва мана шу тўсиқни сен ўзинг ҳам кучинг билан йўқ қила олишингга ишонтирди. Сен ўз муҳаббатинг қурбони бўлдинг. Ахир, сен ҳам ўз давринг қизлари қаторида бир қиз эдинг, ихтиёринг ота-онанг измида. Эҳ, бечора Зайнаб!»

Алишернинг яратган сувратида икки гўзал: бири ўзининг латофати, оқилалиги, иккинчиси эса жозибадорлиги, итоаткорлиги билан баҳслашаётгандек.

Мусаввирнинг кўргазмага ўзига хос бир кайфият бағишлаётган яна бир асари «Ҳайдалиш» деб номланган сувратидир. Адибнинг мазкур асарида Отабек бўзахонада ўз дарду аламларини бироз бўлса ҳам бўзанинг кучи билан унутиш мақсадида кирган ҳолати тасвирланади. Машшоқ, Отабекдан: — «Қандай куйни чалай, бек ака»? — деб сўраганда, Отабек: «Билсангиз ҳайдалиш куйини чалингиз, ажралиш куйини чалингиз!», деб жавоб беради. Мусаввир мазкур асарида Отабек ўз маҳбуби остонасидан қувилиб, боши оққан томонга кетаётган машъум кечани тасвирлайди. Отабекнинг қулоқлари остида «Борингиз, эшигим ёнида тўхтамангиз!» жумласи жаранглаётгандек.

Муаллифнинг «Тақдир эшиги» деб номланган асари эса томошабин хотирига душманларнинг ғаразли ишлари орқали ўз севгилисидан айрилиб, унинг эшиги остонасида мўъжаз бўлиб ўтган воқеалар қаршисида тақдир синовларидан лол қолган Отабек тасвирланган.

Мусаввирнинг «Унутмайсизми?» асарида Отабек Кумушнинг шеърларини мутолаа қилаётган дақиқа тасвирланган. Кумуш оҳиста қадамлар билан уйга кириб келади... Бек шу дақиқада Кумушдан аччиқ сўзлар кутар ва ота-она измига бўйсунган, ихтиёри ўз қўлида бўлмаган йигит қай йўсинда ота-она орзусини ўзининг азиз кишисига айта олмай қийноқ азобида ўртанаётган йигит ҳолати тасвирланган.

Шунингдек, мусаввирнинг «Ҳаётим лолазоридин аюрдинг», «Отабек қабристонда» асарлари чексиз ғам-ғуссага йўғрилгани, мунгли оҳанги билан киши қалбини ларзалантиради.

Муаллиф асарлари ўзбек халқимизнинг ўтмиш тарихини, маданияти ҳақида бизга катта бир тасаввур бера олади ва мазкур асарлар ҳар биримизда гўзалликни эъзозлашга ва барчамизга ўз халқининг асл фарзанди бўлишга даъват этади.

Жамила САИДАЛИЕВА,
санъатшунос.

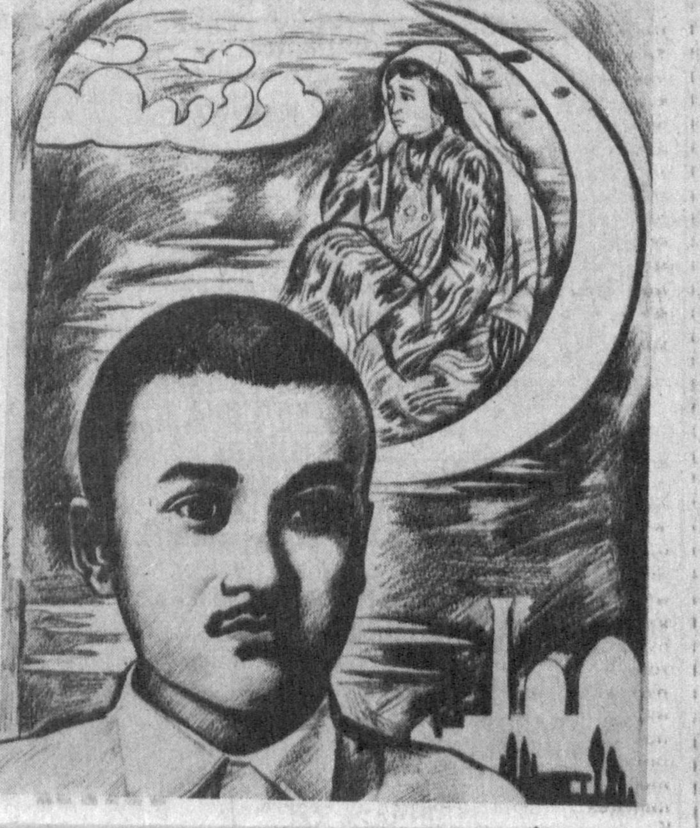

СУРАТЛАРДА: Алишер Мирзаевнинг «Абдулла Қодирийнинг «Ўтган кунлар»и ва «Алвидо, Кумушбиби» асари.

Ҳикматлар хазинаси

ОТА, ОНА, ФАРЗАНД

Ўғилни отага ўхшатар жаҳон,
Бу иш ошкора ва ёки ниҳон.
Агар ерга урса ота номини,
Кеч ундай ўғилдан, дема номини.

•

Она насиҳатин қуйволсин қулоқ,
Дунёда ёмонлик истама мутлоқ.
Бағрида ўстирмиш жонидан азиз,
Жонингдек азиз тут кеча-ю кундуз.

Абулқосим ФИРДАВСИЙ.

Йиллар ўтиб кетди тепангдан ғир-ғир,
Отанг мозорига бординг-ми бир дам?!

Отанг хотирига нима эзгулик
Қилдингки, ўғлингдан кутасен сен ҳам?

Саъдий ШЕРОЗИЙ.

Оқила, тадбиркор бўлса гар аёл,
Қўлдаги игнаси ёй ўқи мисол.
Эр киши тирноқча иш қилса агар,
Яхши бекач уни минг бор оширар.
Инисига деди бир сўзки гавҳар:
«Онанг таъзимида бўл, эй биродар».

Хусрав ДЕҲЛАВИЙ.

Она эмас менга фақат қиммат зот,
Унинг мартабаси бундан минг зиёд.
Ишларим ривожин ўшандан кўрдим,
Бу бахтим ва тожим ўшандан кўрдим.

•

Отанг бандида қолма, қолма харчанд,
Чиқиб бўлгил ҳунар илмига фарзанд.

Тутунда йўққу равшанлик зиёси,
На фойда, гарчи у оташ болоси.

Абдураҳмон ЖОМИЙ.

Яхши хотинлар сафойи зуҳдидин
Олам ичра гар ёруғлик бўлса фош,
Йўқ ажаб чунким араб алфозида
Истилоҳ ичра муаннасдир қуёш.

Алишер НАВОИЙ.

Бахтлидир ул, кимки ота-онасин —
Севгисига лим-лим қилур сийнасин.
Одамларга бермоқ учун ҳақиқий бахт,
Жуфт-жуфт қилиб қовуштирар ишқ-муҳаббат.
Аммо учов бўлгачгина ато бўлур
Бизлар учун ул самовий чин фароғат.

Иоҳанн ГЕТЕ.

ОЛИШ ВА БЎЛИШ

(ҲАЖВИЯ)

ЧОРРАҲАДА сергак турган автоинспектор шундоққина кўз ўнгида қизил чироққа бамайлихотир кириб келган машинани кўриб, ҳангу манг бўлиб қолди ва «И-я, бу-қанақаси! Беодоблик ҳам эви билан-да!» дея тўнғиллаганча, дарров ҳайдовчига ола таёғини ўқтаб, «машинангни тўхтат!» ишорасини қилди.

— Нима бало чала сўқирмисиз?! Ёки правани сотиб олганмисиз?! — ўдағайлади у ёнига минг тавозе билан келган шофёрга.

— Униси-ям, буниси-ям эмаску-я, шу десангиз, бир оз ўйланиб қолибман. Кейин... Ҳалиги... хаёл билан бўлиб... — дудуқланди шофёр.

— Рулда хаёл суришни ким қўйибди, сизга! Нима бало, машинангизни қанақа қилиб тезроқ пачақ қилишни ўйладингизми, а?!

— Йў-ғе-е... ўртоқ инспек...

— Нима, нима йўқ?!

Инспекторга сўз уқтира олмаслигига кўзи еттан ҳайдовчи дангалига кўчиб қўя қолди:

— Айтаверайми?..

—Нимани?!

—Мени қизил чироқда чорраҳага олиб кирган жумбоқни.

— Гапир! Фақат тез! Вақт зиқ!

— Сиз ҳам тополмай, ўйлаб қолсангиз-чи?

— Олдин айт, кейин биласан...

— Тополмасангиз-чи?

— Тополмасам-ми? Тополмасам... Ҳа, бўпти, правангни протоколсиз ўзингга қайтади...

— Ўртоқ инспектор, ўзингиз бир ўйлаб кўринг-а, — дея топишмоғини бошлади шофёр йигит, — иккини иккига кўпайтирсак ҳам, қўшсак ҳам тўрт чиқади. Тўғрими? Тўғри! Учни учга кўпайтирсак — тўққиз, қўшсак эса олти бўлади. Тўғрими? Тўғри! Хўш, Нега шундай?!

— Ҳм-м, қўлини иягига тираганча ўйлаб қолди инспектор. Лекин «ҳа» деганда ундан садо чиқавермади. Бундан фойдаланган ҳайдовчи бежазо правасини олиб, секин жилди. Инспектор эса кўп ва хўп ўйлади. Ҳатто ўйлай-ўйлай ўз постидан кетиб қолганини ҳам сезмади.

— «Чорраҳа хўжайини» хизматини текширишга келган назоратчи-командир қараса-ки, пост бўм-бўш. У бундай ҳолга бефарқ қарай олмасди. Негаки, катта чорраҳа. Машиналар кўчага сиққанича ўтиб турибди. Бундан ташқари, катталардан биронтаси ўтиб-етиб қолса, борми...

Ана шуларни ўйлаган командир инспекторни топишнинг оператив чора-тадбирларини ишга солди. У шошма-шошарлик қилиб, тутуруқсиз кўрсатма берган бўлсада, ҳарқалай натижаси бесамара бўлмади: «Икки чақиримча нарида хаёл суриб бораётган экан», — дейишди «операция» иштирокчилари командирга ахборот беришаркан.

— Салом бердик, ўртоқ кичик сержант, — деди кесатиқ билан командир.

— Саломатлик тилаймиз, ўртоқ катта лейтенант, — дудуқланди сержант ва қўшиб қўйди, — бугун эрталаб кўришувдик-ку...

— Ҳар тугул-е, эсинг жойида экан. Мен сени ақлдан озиб, жинни-пинни бўлиб қолдингми, деб ўйлабман. Хўш, гапир-чи, постни ташлаб у ёқларда нима қилиб юрибсан?! Ё биронта жонон-понона ишқлари тушиб қолдими, а?!

— Йўғ-е, ўртоқ командир. Шу десангиз... Ҳалиги хаёл билан бўлиб...

— Бўлди! Бас қил! Мен сенга алдагани бола эмасман. Қолаверса, сенга ўйлашни ким қўйибди?! Нима сен олиммидинг ёки ёзувчи-позувчимидинг ўйлашга. Ўйлаганмиш-а, балки, нималар ҳақда ўйлашни ўйлагандирсан?! Сен шу ўйлаб юрган пайтингда чорраҳадан қанча юз сўмлик жарима ўтиб кетганини ҳеч ўйлаб кўрдингми, а?!. Энди, нималарни ўйлаганинг ҳақида навбатчиликдан кейин тушунтириш хати ёзишингга тўғри келади. Боплаб бир таъзирингни берсак, бошқа ўйламайдиган бўласан-қоласан. Ҳозир эса бор, постингни эгалла!

— Ўртоқ командир, ахир, мен... Ростини айтаяпман. Нимани ўйлаганимни эса ёза олмайман, чунки, бу жумбоқни еча олганимча йўқ. Ишонмасангиз, сиз ҳам бир ўйлаб кўринг...

Лейтенант сержантнинг гапини бўлиб, жеркиб берди. Бундай ҳол яна такрорланса, катта бошлиқларга айтиб ўзининг бўлимидан ҳайдаттиражагини айтди. Аммо, сержант билолмаган ва ёзолмайдиган жумбоқ уни ҳам қизиқтириб қўйган эди.

— Ҳой, бери ке, — чақирди у ёнига сержантни. —

— Хўш, жумбоғингни айтчи?!

— Олдин афв этишга сўз беринг, кейин айтаман...

Қисқаси, лейтенант у деди, сержант бу деди, хуллас, бири баланд, иккинчиси паст овозда анча-мунча тортишишиб, ахири, бир тўхтамга келишди: сержант чорраҳага бориб, сергакликни давом эттирди, лейтенант эса у ёқдан бу ёққа юриб, бир соатлар чамаси роса ўйланди. Ва ниҳоят сержантни яна ҳузурига чақириб, дарғазаб оҳангда шундай деди:

— Менга қаранг, ўртоқ кичик сержант, сиз, олиш ва бўлишни билинг! Тушундингизми?! Қўшиш билан кўпайтириш эса бизнинг вазифамизга кирмайди!

Худойназар ЖУМАНАЗАРОВ.

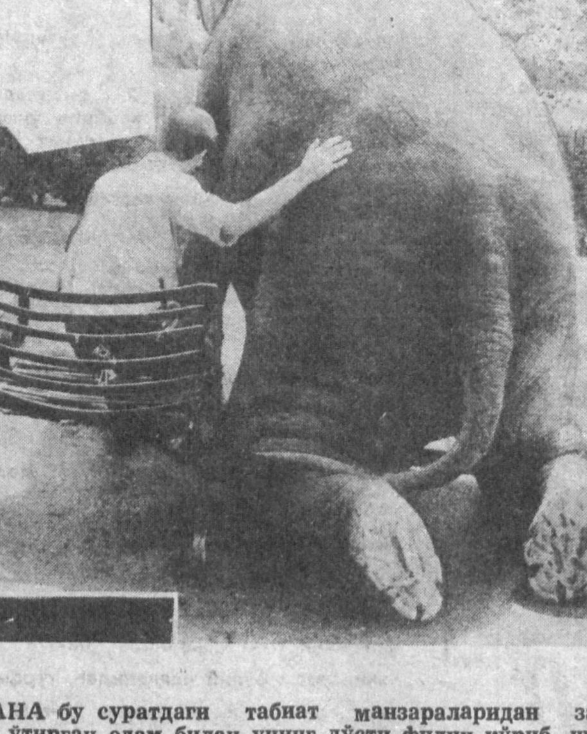

МАНА бу суратдаги табиат манзараларидан завқ олиб ўтирган одам билан унинг дўсти филни кўриб, шундай баҳайбат ҳайвонни қўлга ўргатган инсоннинг ақлзаковатига тасаннолар айтгинг келади, киши.

ТАСС сурати.

Ҳар тўғрида

БИР РУМИННИНГ ҲАЁТИ ҚАНЧА ТУРАДИ!

БУХАРЕСТ. Бир руминнинг ҳаёти қанча туради? «1200 Америка доллари етарли», — деб жавоб берди бу саволга бугун «Адевэрул» рўзномаси. Асли Руминиядан бўлган америкалик В. Флориан пиёда кетаётган кишини машинаси билан ўлдиргани учун жазодан қутилиш ва эркинликка чиқиш мақсадида худди шунча пул тўлади. «Румынияда хорижий паспорт, озроқ валютанг бўлса, шунинг ўзи етарли — хоҳлаган ишингни қилаверишинг, айни вақтда полициядан қўрқмаслигинг ҳам мумкин, — деб ёзади «Адевэрул» рўзномаси. — Хорижлик кимса ўзи содир этган ҳар қандай ҳуқуқбузарлик учун шу ернинг ўзида тегишли пулни тўлаб, бафуржа йўлида давом этади.

Бундай имтиёзлар мутлақо қонуний ҳисобланади, деб таъқидлайди рўзнома. Бу имтиёзлар Чаушеску кўрсатмасига биноан 1970 йилда қабул қилинган қарорга асосланади. Унга биноан Румыния ҳудудида хорижий кишиларни жиноий жавобгарликка тортиш, таъқиб этиш пул жаримаси билан алмаштирилган.

Муҳаррир Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон жумҳурият маданият вазирлиги

УЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТ ТЕАТР АРБОБЛАРИ УЮШМАСИ

«Наврўз—92 арафасида»

III жумҳурият театрлари анжумани

АНЖУМАН ТОШКЕНТ ШАҲРИДА АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИ БИНОСИДА ЎТКАЗИЛАДИ

24 ЯНВАРЬ СОАТ 15.00 ДА

А. ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА

«ИСКАНДАР»

НАВОИЙ асари асосида
Ш. РИЗАЕВ инсценировкаси

25 ЯНВАРЬ СОАТ 14.00 ДА

ОГАҲИЙ НОМИДАГИ ХОРАЗМ ВИЛОЯТ МУСИҚАЛИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИДА

«ЖОББИ ЖУЖАНИНГ ҲИЙЛАСИ»

К. АВАЗОВ,
И. НИЯЗМАТОВ асари.

26 ЯНВАРЬ СОАТ 15.00 ДА

Ю. ШАКАРЖОНОВ НОМИДАГИ ФАРҒОНА ВИЛОЯТ МУСИҚАЛИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИ

«ТОШКЕНТГА САЁҲАТ»

ҲАМЗА асари асосида.
Б. ОМОНОВ қайта ишлаган.

27 ЯНВАРЬ СОАТ 15.00 ДА

С. ХЎЖАНИЁЗОВ НОМИДАГИ ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ДАВЛАТ ЁШ ТОМОШАБИНЛАР ТЕАТРИДА

«АКЕ ТАҚДИРИ»

Б. ЖАҚИЕВ асари.

28 ЯНВАРЬ СОАТ 16.00 ДА

ҲУРМАТ БЕЛГИСИ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ РУС ЁШ ТОМОШАБИНЛАР ТЕАТРИ

«ЗЎРАКИ ТАБИБ»

(ўзбек тилида)

МОЛЬЕР асари.

29 ЯНВАРЬ СОАТ 15.00 ДА

М. УЙҒУР НОМИДАГИ СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТ МУСИҚАЛИ ДРАМА ТЕАТРИДА

«ОСМОНСИЗ УЙ»

Ш. ПАРДАЕВ асари.

30 ЯНВАРЬ СОАТ 11.00 ДА

АНЖУМАННИНГ ТАНТАНАЛИ ЁПИЛИШИ

Чипталар ҳар куни соат 11 дан Аброр Ҳидоятов номидаги ўзбек Давлат драма театри кассасида сотилади.

«АЗИЯ ТРЕЙДИНГ ИНТЕРНЕШНЛ КОРПОРЕЙШН» ЎЗБЕК-АМЕРИКА ҚЎШМА КОРХОНАСИ, ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ШАРҚШУНОСЛИК ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ (Тошкент, Ўзбекистон Республикаси), МЕНЕЖЕРЛАР АССОЦИАЦИЯСИ, БИРМИНГЕМ УНИВЕРСИТЕТИ

(Бирмингем, Буюк Британия)

1992 ЙИЛ 28—30 ЯНВАРДА

Кино уйида

«ХАЛҚАРО ДИПЛОМАТИЯ ВА МЕНЕЖМЕНТ УНИВЕРСИТЕТИ» ЎЗБЕК-БРИТАНИЯ ҚЎШМА КОРХОНАСИНИНГ

Тақдимот маросими ўтказилишини

Маълум қилади

ТАҚДИМОТ МАРОСИМИДАН СЎНГ АҚШ, БУЮК БРИТАНИЯ, ШВЕЙЦАРИЯ, ТУРКИЯ, ЎЗБЕКИСТОН ВА БОШҚА МАМЛАКАТЛАР ОЛИМЛАРИ ВА БИЗНЕСМЕНЛАРИНИНГ СЕМИНАР ВА УЧРАШУВЛАРИ БЎЛИБ ЎТАДИ.

Манфаатдор ташкилотлар ва оммавий ахборот воситалари 55-48-61, 46-70-43, 65-72-65 телефонлари орқали мурожаат этишлари мумкин.

ТОШКЕНТ ПЕДИАТРИЯ ТИББИЁТ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

КАФЕДРАЛАР БЎЙИЧА ЛАВОЗИМЛАРГА

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: 2-болалар касалликлари, сил касаллиги (болалар сил касаллиги билан);

профессорлар: сиёсий тарих ва иқтисод нормал физиология, тиббий биология (ирсият билан), умумий ва биоорганик кимё, клиник фармакология, оператив жарроҳлик (топографик анатомия билан), болалар жарроҳлиги, тиббий кимё (Тошкент педиатрия тиббиёт олий билимгоҳининг Нукус бўлими);

доцентлар: нормал анатомия, кўз касалликлари, қулоқ-томоқ-бурун касалликлари (2), умумий жарроҳлик, акушерлик ва гинекология;

ассистентлар: ички касалликлар пропедевтикаси, қулоқ-томоқ-бурун касалликлари, 1-жарроҳлик касалликлари, 2-жарроҳлик касалликлари, психиатрия, 1-поликлиника тайёргарлиги, ижтимоий гигиена (соғлиқни сақлашни ташкил қилиш билан), нормал физиология акушерлик ва гинекология;

ўқитувчи: умумий ва биоорганик кимё.

Танлов муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Манзилимиз: 700140, Тошкент шаҳри, Чермет кўчаси, 103-уй (19, 156, 165-автобусларнинг «Тошкент педиатрия тиббиёт олий билимгоҳи» бекати).

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ КЎЧАЛАР ВА МАЙДОНЛАРДА ИШ ОЛИБ БОРАЁТГАН ҚУРИЛИШ, ТАЪМИРЛАШ ВА ФОЙДАЛАНИШ КОРХОНАЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Эътиборингизга маълум қиламизки, ер ости алоқа ва радиолаштириш кабель ва ҳаво линиялари учун белгиланган муҳофаза ҳудуди ҳар икки томондан 2 метрни ташкил этади.

Муҳофаза ҳудудида 0,3 метрдан кўпроқ чуқурликда ҳар хил турдаги қурилиш, монтаж, портлатиш ва ер ишларини олиб бориш, шунингдек, бульдозерлар ва экскаваторлар ёрдамида заминни режалаштириш тақиқланади.

Шаҳарда ерости алоқа кабель линияларини ўтказиш техникавий ҳужжатлар бўйича аниқланади.

Муҳофаза ҳудудидаги қурилиш ва монтаж, ер ва таъмирлаш ишлари Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси билан келишувга мувофиқ амалга оширилиши ва бунда юқорида кўрсатилган ишлар бизнинг вакилимиз ҳозирлигида бажарилиши лозим.

Бу талабларга амал қилмаслик алоқа кабелларининг узилишига, телефон канализациясининг бузилишига, юзлаб ва минглаб телефонлар ва станциялараро алоқанинг ишдан чиқишига олиб келади, уларни тузатиш учун анча узоқ вақт талаб қилади.

Абонентлар ва бирлашманинг 2,5 минг кишилик жамоасининг манфаатларини муҳофазалаш мақсадларида бундай авариялар билан боғлиқ ҳар бир ҳодиса материаллари етказилган зиён ва алоқадаги узилишларнинг ўрнини қоплайдиган даъво бўйича айбдорларни жавобгарликка тортиш учун ҳуқуқни сақлаш органларига берилади.

Ана шундай ноxуш ҳолларнинг олдини олиш мақсадида ишларни бажариш ҳали лойиҳалаштириш ва келишувлар жараёнидаёқ бериладиган техникавий шартларга қатъий амал қилиш, бевосита ишлар бошланаётган вақтда эса 33-69-95, 67-82-81, 54-28-98 телефонлари орқали бизнинг вакилимизни чақиртиришингиз ва ишларнинг айнан қаерда (кўча, майдон номлари, мўлжаллар) ва ким томонидан (бажарувчининг ва ишбошининг фамилияси, корхона номи) бажарила бошланишини маълум қилишингиз ҳамда учрашув куни ва вақтини аниқ келишиб олишингиз лозим бўлади.

Бундай аварияларнинг оқибатларини бартараф этгандан кўра уларнинг олдини олган маъқул, албатта.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ ВА РАДИОЛАШТИРИШ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

ТОШКЕНБОЙ ЭГАМБЕРДИЕВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

«МУБОРИЗ» АССОЦИАЦИЯСИ

31 ЯНВАРЬ, 1, 2 ФЕВРАЛЬ СОАТ 17.00 да

КИКБОКСИНГ, ФУЛ КОНТАКТ КАРАТЭ БЎЙИЧА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БИРИНЧИ ОЧИҚ ЧЕМПИОНАТИНИ ЎТКАЗАДИ

ДАСТУРДА ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЕТАКЧИ АНСАМБЛЛАРИ ИШТИРОК ЭТАДИ.

ЧЕМПИОНАТ ТОШКЕНБОЙ ЭГАМБЕРДИЕВ НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ БИНОСИДА ЎТКАЗИЛАДИ.

ЧЕМПИОНАТ ҲОМИЙСИ — «НИГОҲ» ФИРМАСИ.

Чипталар Тошкент давлат цирки кассаларида сотилади.

Касса «ЮБИЛЕЙ» спорт саройида соат 10 дан 18 гача ишлайди.

«БИЛИМ» ЖАМИЯТИНИНГ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ТАШКИЛОТИ ҚОШИДАГИ БУХГАЛТЕРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ ВА ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ КУРСЛАРИ

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Саноат корхоналари, кооперативлар ва кичик корхоналар учун бухгалтерлик иши бўйича мутахассисларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш амалга оширилади.

КУРСЛАР ИККИ ОЙГА МЎЛЖАЛЛАНГАН.

Курс қатнашчиларининг дастлабки йиғилиши 31 январь соат 17.00 да ўтказилади.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Курсни битирганларга гувоҳнома берилади.

Маълумотлар учун телефонлар: 44-55-69, 44-59-60.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Абдулла Қодирий кўчаси, 13-уй. «Лекторлар уйи», иккинчи қават 29-30 хоналар.

ФАЙЗ Лтд.

ҲУҚУҚИЙ ЖИҲАТДАН ҚОНУНИЙ

Эртаклардаги сингари тез, қулай ва сифат кафолати билан.

Технологияси ва фойдаланиладиган материаллари «ТРОДАТ» Австрия фирмасиники.

Файз Лтд фирмаси — бу: ҲАР ҚАНДАЙ ГРАФИК ТАСВИРЛИ, ОБРЎЛИ КЎРИНИШЛИ МУҲРЛАР, ШТАМПЛАР, ОТТИСКЛАР, ФАКСИМИЛЕ, СЕРҲАШАМ, ЗАРҲАЛЛАНГАН ТАШРИФНОМАЛАР ВА ҲОКАЗОЛАР ДЕМАКДИР.

Мулоқот телефони: соат 9 дан 17 гача 77-56-17.

«ТОШКЕНТ-ПАССАЖИРСКИЙ» СТАНЦИЯСИНИНГ

2-ВАГОН ДЕПОСИ

Йўловчи вагонларининг ички жиҳозларини таъмирловчи, 4—5 даражали чилангар, йўловчи вагонларининг ички жиҳозларини таъмирловчи, 4—5 даражали дурадгор, 3—4—5 даражали чилангар-сантехник, 4—5 даражали ойнасозларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

УРТАЧА ИШ ҲАҚИ — 500-700 СЎМ.

Мутахассисликка эга бўлмаганлар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда 3 ой давомида ўқитиладилар.

ШАХСИЙ ҲУЖЖАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИДА ҚАЙД ҚИЛИНГАН ШАХСЛАР ИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Манзилгоҳимиз: 700005, Тошкент шаҳри, Фрунзе райони, Ҳ. Умаров кўчаси, 8-уй, 2-ВЧДнинг расмийлаштириш бўлими (11, 40, 45, 50, 67-автобуслар; 14-троллейбус; 25-маршрут таксисининг «Салор ариғи» бекати).

«Юбилей» марказий спорт саройида

25, 26 ЯНВАРЬ СОАТ 15 ВА 17.00 да
Болалар, ўсмирлар, ёшлар ва кексалар учун

КАТТА ШОУ-КОНЦЕРТ ПРОГРАММАСИ

ИШТИРОК ЭТУВЧИЛАР:
«ОСИЁ ОВОЗИ — 90» халқаро кўригининг олий мукофот совриндори
«ҚАРС» ГУРУҲИ
МУЗ УСТИДА УЧИШ УСТАЛАРИ
«ЎЗБЕКИСТОН ҚИЗЛАРИ» РАҚС ДАСТУРИ
АСКИЯ УСТАЛАРИ
«БЕК» ГУРУҲИ
ЦИРК САНЪАТИ УСТАЛАРИ
ШОҲРУХ, МОҲИНУР
ва Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист
ШАҲБОЗ НИЗОМИТДИНОВЛАР.
«ЁШЛИК»
ЎЗБЕК КУЙ ВА ҚЎШИҚ ДАСТУРИ
КАТТА КОНЦЕРТИМИЗГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ!

Чипталар Спорт саройи кассаларида ва «Пахтакор», «Октябрь инқилоби» метро станцияларида сотилади.

Касса ҳар куни соат 9.00 дан 18.00 гача ишлайди.

МАЪЛУМОТЛАР ОЛИШ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: КАССА — 46-03-12, 46-03-31; маъмурият — 46-07-53.

Ўзбек давлат эстрадаси

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
24, 25 ЯНВАРЬ СОАТ 18.00 ДА
26 ЯНВАРЬ СОАТ 14.00 ВА 18.00 ДА
ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИ СОВРИНДОРИ
ДАВЛАТ ХИЗМАТ КЎРСАТГАН
«ЯЛЛА» КАМЕР-ЧОЛҒУ ГУРУҲИ
ЧОЙХОНАСИГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ

ГУРУҲ БАДИИЙ РАҲБАРИ — Ҳамза номидаги давлат мукофоти совриндори, жумҳурият халқ артисти Фаррух ЗОКИРОВ.

Чипталар метронинг: М. Горький, Октябрь революцияси, Пахтакор, Чилонзор станцияларида сотилмоқда.

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА —23/I **Евгений Онегин**, 24/I да **Шоирона лавҳалар**, 25/I да **Иоланта**, 26/I да **Маликаи айёр** (12.00), **Оққуш кўли** (19.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/I да **А. Қодирийнинг Ўтган кунлари**, 24/I да **Афандининг беш хотини**, 25/I да **Мирзо Улуғбек**, 26/I да **Тақдир эшиги**.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 23/I да **Кампир кетармиш**, 24/I да **Куёвлар конкурси**, 25/I да **Юсуф ва Зулайҳо**, 26/I да **Кулги ва шодлик кечаси**, 27/I да **Менинг оппоқ кабутарларим**.

КИНО

23 ЯНВАРДА

Тошсовет — «ШАОЛИНЬ ҚАСРИ» (тоқ соатларда).

Ёшлик — «ЎҒИРЛАНГАН ҚИЗ» (жуфт соатларда).

А. Навоий номидаги санъат саройи — «КИШАН ВА КАНХАЯ» (17.00, 20.00). «Кислота» (19.00).

Дўстлик — «ЎЛИМ МИКРОБИ» (ҳар соатда).

Москва — «КЕНГ ЖАҲОНДАГИ ЎЧ» (тоқ соатлар, 20.40).

Фурқат — «СЕВГИ, СЕВГИ, СЕВГИ» (17.00, 20.00).

Шарқ — «АМЕРИКА БУРГУТИ» (тоқ соатларда, 20.30).

24 ЯНВАРДА

Фурқат — «СЕВГИ, СЕВГИ» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Шарқ — «АМЕРИКА БУРГУТИ» (тоқ соатларда, 20.30).

Тошсовет — «ШАОЛИНЬ ҚАСРИ» (тоқ соатларда).

Ёшлик — «ЎҒИРЛАНГАН ҚИЗ» (жуфт соатларда).

А. Навоий номидаги Санъат саройи — «КИШАН ВА КАНХАЯ» (11.00, 14.00 17.00, 20.00), «КИСЛОТА» (10.00, 13.00, 16.00, 19.00).

Дўстлик — «ЎЛИМ МИКРОБИ» (ҳар соатда).

Москва — «КЕНГ ЖАҲОНДАГИ ЎЧ» (тоқ соатларда, 20.40).

ТОШКЕНТ АРХИТЕКТУРА-ҚУРИЛИШ ИНСТИТУТИ

24 январга белгиланган

ХАЙРИЯ УЧРАШУВИНИ 1992 ЙИЛ 31 ЯНВАРГА КЎЧИРАДИ

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 13-уй.

Тошкент маданий моллар савдоси идораси жамоаси 21-дўкон директори М. С. Соҳибжоновга ўғли

МУРОДЖОНнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент маданий моллар савдоси идораси жамоаси 10-дўконнинг 1 тоифали сотувчиси А. А. Замонбековга онаси

Миновар ЗАМОНБЕКОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

49.000 нусхада чоп этилади • Нашр кўрсаткичи 64690. • Буюртма № 13 • Босмага бериш вақти 11.30. • Босмага берилди 11.30. • 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10